

Grant Thornton Haber Bülteni

Sayı: 33 / 2025 1. Sayı / Yılda 2 Sayı Hazırlanır / Ücretsizdir

“

İş dünyasının değerli temsilcileri,

Güzel bir haberle karşınızdayız. Periyodik dergimiz ‘Grant Thornton Haber Bülteni’ yeniden yayında!

2011 yılında çıkarmaya başladığımız dergimizi, 2021 yılının zorlu pandemi koşullarında askıya almıştık. Aradan geçen zamanda şirketimiz gerek çalışan sayısı ve hizmet alanları gerekse ciro bakımından büyüyerek, ait olduğu global ağın en değerli üye şirketlerinden biri haline geldi. Genişleyen ekiplerimiz, artan hizmet başlıklarımız ve çeşitlenen müşteri profilimiz ile gücümüze güç katarak yolumuza devam ettik. Bu süreçte bizi sizlerle bir araya getiren dergimizin eksikliğini ise her zaman hissettik.

Bu özlemi gidermek üzere dergimizi yeniden yayın hayatına sokmuş bulunuyoruz. Şimdilik yılda iki sayı olarak planladığımız dergimizin ilk sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz. Bu sayıda bizlere sık sorulan konuları önceliklendirmeye gayret ettik. Bundan sonrakilerde de stratejimiz bu olacak.

“Grant Thornton Türkiye olarak, toplumumuz, müşterilerimiz ve çalışanlarımız için fark yaratmak üzere çalışmaya devam ediyoruz. Bu sayımızda global ekonomik görünüm, işletmelerde risk değerlendirme süreci, konkordato müessesesinin şüpheli alacak karşılığı uygulamasındaki durumu, Turquality ve markalaşmanın şirketler için önemi, şirketlerde halka arz sonrası farkındalık, veri analitiğinin dönüştürücü gücü, kâr dağıtımı konusu, ülkelerin gümrük vergileriyle imtihanı, yurt içi asgari kurumlar vergisi uygulaması ve 2025’in ilk üç ayında yayınlanan özelgelerin yönetici özetleri konularını bulacaksınız.

”

Sağlıklı ve mutlu günler dileriz!

Emin Taylan
Grant Thornton Türkiye
İcra Kurulu Başkanı

İçindekiler

Global Ekonomik Görünüm, 2025 1. Çeyrek Raporu	6
İşletmelerde Risk Değerlendirme Sürecinin Etkinliği	12
Konkordato Müessesesinin Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması Karşısındaki Durumu	16
Turquality ve Markalaşmanın Şirketler İçin Önemi	22
Şirketlerde Halka Arz Sonrası Farkındalık	26
Veri Analitiği: İş Dünyasının Dönüştürücü Gücü	30
Kâr Dağıtımında Finansal Tablo Karmaşası: TFRS mi, VUK mu?	32
Trump ve Dünya Ülkelerinin Gümrük Vergileriyle İmtihanı	36
Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi Uygulaması ve Değerlendirmelerimiz	38
2025 / 1 Yayınlanmış Özelgeler Yönetici Özetleri	44

Hilal Baltacı

Direktör
Pazarlama ve İletişim

hilal.baltaci@tr.gt.com

Global Ekonomik Görünüm, 2025 1. Çeyrek Raporu

Gümrük Tarifelerine İlişkin Tehditler Gerçeğe Dönüşürken Global Piyasa İyimserliği Düşüyor

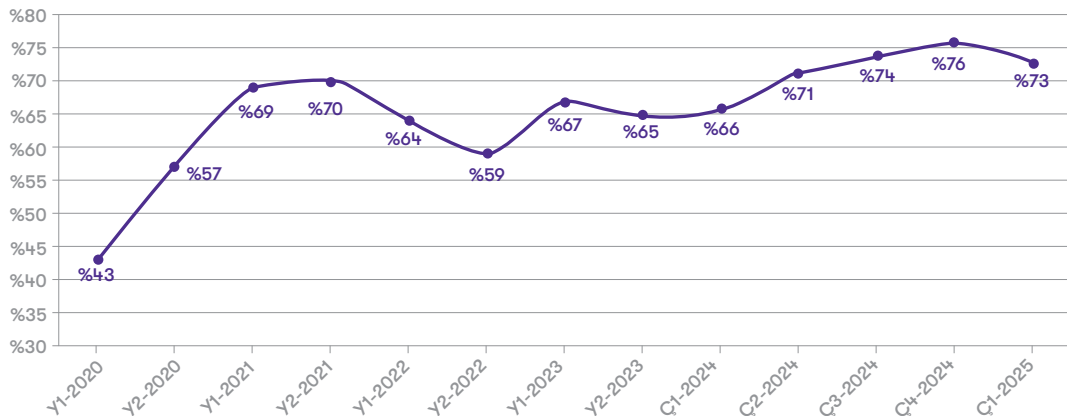
Tüm dünyada, iş dünyasına yön veren liderler, önümüzdeki 12 ayın ekonomik görünümü konusunda bir önceki çeyrek sonuçlarına göre daha az iyimserler; küresel ticarete gümrük tarifelerine ilişkin tehdit gerçeğe dönüşürken, iyimserlik ifade edenlerin oranı (2024'ün 4. çeyreğine göre) üç puanlık düşüş göstererek %73 olarak gerçekleşti. Grant Thornton'un son raporuna (International Business Report -IBR) yanıt verenlerin %55'ine göre, ekonomik belirsizlik birincil endişe kaynağı.

farklı bölgelerde farklı bakış açıları ile değerlendirildiğini gösteriyor. ABD'de, siyasi liderlikteki değişimin ardından iş liderleri arasında iyimserlik yedi puan düşerek %81'e gerilerken, tarifelerin birincil hedeflerinden biri olan Kanada'da iyimserlik 14 puan düşerek %55'e geriledi. Güney Amerika'da iyimserlik göstergeleri 12 puanlık kayda değer bir düşüşle %63'e geriledi. Avrupa'da oran %61'de sabit kalırken, Asya-Pasifik'te %74'te sabit kaldı ve Afrika'da üç puan artarak %71'e yükseldi.

Global Göstergeler

Ekonomik görünüm değerlendirmelerinde bölgesel farklılıklar var ve bu durum gümrük tarifelerinin olası olumsuz etkilerinin

Global Ekonomik İyimserlik 2020-2025

■ Global iyimserlik

Kaynak: Grant Thornton International Business Report (IBR)

Grant Thornton

Önümüzdeki 12 ayda kârlılığın artmasını bekleyen liderler bir puanlık düşüşle %63 oranında. Yeni gümrük tarifelerinin olası olumsuz etkileri şimdilik belirsizliğini korur ve bazı pazarlarda yüksek enflasyon devam ederken, daha fazla yönetici satış fiyatlarının artacağını düşünüyor (%54) Belirsizliğe rağmen, katılımcıların %66'sı gelirlerde büyüme öngörüyor. Ticaret hayatındaki ters rüzgârlar göz önüne alındığında, daha az sayıda yöneticinin ihracatı artırmayı beklemesi şaşırtıcı değil; geçen yılın aynı döneminde %55 olan oran iki puan düşüşle %53'e geriliyor. Ayrıca, daha az katılımcı satış yaptıkları ülke sayısını artırmayı planlıyor ki bu grubun oranı üç puan düşüşle %48. Yerel olmayan pazarlara odaklanan çalışan sayısını artırmayı bekleyenler ise önceki orandan dört puan düşüşle %40 oldu.

İş liderleri, operasyonlarda küçük değişiklikler öngörüyor; geçen yılın aynı dönemine göre iki puanlık düşüşle %56'lık bir grup önümüzdeki 12 ayda istihdamı artırmayı bekliyor. Maaş artışlarına yatırım yapmayı planlayanlar iki puanlık düşüşle, %88'lik net bir çoğunluk. Bu grup sahip oldukları çalışanlara yatırım yapma ihtiyacını kabul ediyor.

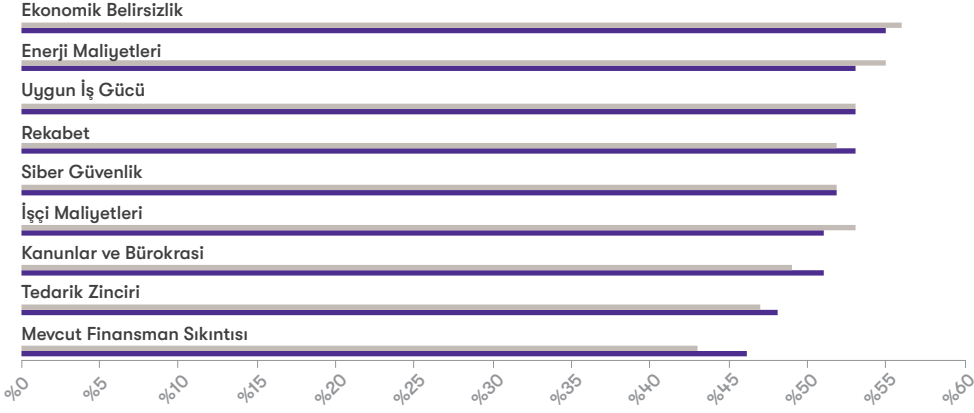
İş Kısıtlamaları

Geçtiğimiz yıl dünya çapında düzenlenen rekor sayıdaki seçimin ardından, yeni seçilen hükümetler finansal piyasa eğilimlerini etkileyen politika değişiklikleri getirdi. Enflasyon oranları bazı ekonomilerde düşerken, bazı ülkeler ciddi durgunlukla karşı karşıya. Bu durum da bazı merkez bankalarının para politikalarını yeniden değerlendirmelerine ve faiz oranlarını daha uzun süre yüksek seviyelerde tutmalarına veya daha da artırmalarına yol açıyor. Tüm bu faktörler, iş liderleri arasında finansman eksikliği (üç puan artışla %46) ile yasal yükümlülükler ve bürokrasi (iki puan artışla %51) konusunda endişe yaratıyor.

Ticari gerginlikler arttıkça, iş liderlerinin tedarik zincirleri konusundaki endişeleri de artıyor. 2024'ün 4. çeyreğine göre bir puan artışla %48'i bunu bir endişe kaynağı olarak belirtiyor. Rekabet konusundaki endişeler de aynı şekilde %53'e (bir puan artış) yükselirken, siber güvenlik konusundaki endişeler %52'de sabit kalıyor. Bir önceki çeyrek sonuçlarında gözlemlenen artışın ardından, enerji maliyetleri konusundaki endişeler %53'e düştü. Nitelikli işgücü eksikliğini endişe kaynağı olarak belirtenlerin oranı %53 ile sabit kalırken, işgücü maliyetleriyle ilgili endişeler iki puan düşüşle %51 oldu.

İş kısıtlamaları Ç4 2024-Ç1 2025

■ Ç4 2024 ■ Ç1 2025

Kaynak: [Grant Thornton International Business Report \(IBR\)](#)

Grant Thornton

Yatırım Niyetleri

Bilgi teknolojileri, iş liderlerinin bir numaralı yatırım tercihi olmaya devam ediyor ve bir puan düşüşle %68'i önümüzdeki 12 ay içinde harcamalarını artırmayı planlıyor. Teknoloji yatırımları içinde AI, bu alana yatırım yapmayı planlayanlarda 10 puanlık bir artış göstererek %69'a ulaşıyor ve en önemli segment olmaya devam ediyor. Bu durum AI'nın büyük bir gerçeklik haline gelmeye başladığının açık bir göstergesi. Araştırma ve geliştirme önemli ölçüde yavaşladı ve katılımcıların %58'i, bir önceki çeyreğe göre üç puanlık bir düşüşle, Ar-Ge yatırımlarını artırmayı bekliyor. Sürdürülebilir girişime odaklanacaklarını belirten liderlerin oranı üç puanlık düşüşle %55 olarak ortaya çıkıyor. Tesis ve makine yatırım niyeti beyan edenler üç puanlık düşüşle %51'e geriledi. Bununla birlikte, insana yatırım birçok iş lideri için ortak odak noktası olmaya devam ediyor. %62'lik rekor düzeyde bir oranla bir işgücü artışına yatırım beyan ediliyor. Benzer şekilde, çalışma ortamlarına yapılan yatırım niyeti de iki puanlık bir artışla %55'e çıktı. Bu durum da işletmelerin operasyonel verimliliklerini ve çalışan memnuniyetini artırmaya daha fazla odaklandıklarını gösteriyor.

Yatırım niyetleri 2025

Kaynak: Grant Thornton International Business Report (IBR)

Emin Taylan
Grant Thornton Türkiye
İcra Kurulu Başkanı

Grant Thornton Türkiye CEO'su Emin Taylan'a göre;

“Grant Thornton International tarafından yapılan ‘Ekonomik Görünüm’ araştırması karşıt gibi görünen iki temel konuyu ön plana çıkarmıştır. Biri insan kaynağı iken, diğeri tam karşısında gibi duran ama aslında son derece paralel bir konu olan yapay zekadır. İşletmeler bu iki konuyu önceliklendiriyorlar. Kuzey ve Güney Amerika’da iyimserlik azalırken, Avrupa’da sabit kalmakta, Asya ve Afrika kıtalarında az farklarla da olsa artmaktadır. Bu durum ABD’nin dünyanın geri kalanına yansıttığı ticaret politikalarının beklenen etkisini hissettiriyor gibi görünüyor. Bu belirsiz zamanlarda işletmelerin hem güçlü ve dinamik kalmaları hem de maruz kaldıkları riskleri takip ederek kontrol altında tutmaları önem taşıyor. İşletmeler, güçlü oldukları konulara odaklanarak ve değişen pazar dinamiklerine uyum sağlayarak zorlukların üstesinden gelebilir ve büyüme fırsatlarını yakalayabilirler.”

Erdinç Çetinkaya

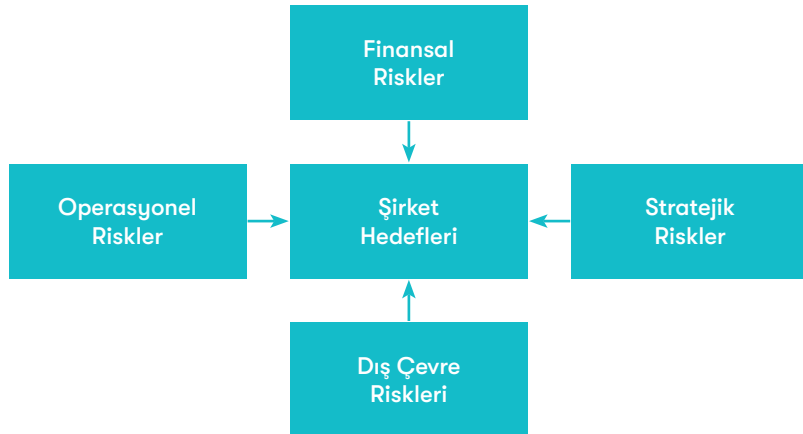
Partner
Denetim Hizmetleri

erdinc.cetinkaya@tr.gt.com

İşletmelerde Risk Değerlendirme Sürecinin Etkinliği

İşletmeler, belirledikleri hedefler doğrultusunda faaliyetlerine devam ederler. Stratejik yönetim süreçlerinde belirledikleri amaçlarına ulaşmalarını engelleyen her türlü unsur RİSK olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir ifade ile risk, işletmenin varlığını, gelişmesini ve sürekliliğini tehdit edebilecek gelişmelerin ortaya çıkma ihtimalidir. İşletmelerin söz konusu riskleri ortadan kaldıracabilecekleri, minimize veya transfer edebilecekleri veya risk almama yoluna gidecekleri kontrol mekanizmalarını geliştirmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda bu süreçleri dokümante edip yazılı hale getirmeleri

biz bağımsız denetçiler tarafından beklenmektedir. Bu amaçla, işletmelerin öncelikle mevcut ve olası riskleri tanımlamaları, önemini öngörmeleri, gerçekleşme olasılığını değerlendirmeleri, nasıl yönetileceğini belirlemeleri, alınması gereken önleyici kontrolleri ve gerekli düzeltici tedbirleri tespit etmeleri gerekmektedir. Risk yönetimi çerçevesinde yapılan bu sürecin sürekli gözlenmesi, değerlendirilmesi ve gerekli durumlarda geliştirilmesi söz konusudur. Temel riskleri aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

Ürün ve hizmetlerdeki sürekli değişen talep yapısı, teknolojideki hızlı değişim, globalleşme, şirket yapılarındaki değişim, rekabet koşullarındaki farklılaşma, işletmelerin karşı karşıya kaldıkları riskleri tanımlamaya, ölçmeye ve sonuçlarını değerlendirmeye gereksinim duymalarını sağlamaktadır. Özetle risk yönetimi;

- ✓ Kontrolün fonksiyonudur
- ✓ İcranın parçasıdır
- ✓ Stratejik karar almanın ilk adımıdır
- ✓ Kültür değişimidir
- ✓ Aynı zamanda bir fırsat yönetimidir.

Ancak;

- ✗ Yeni veya bir ölçüye kadar yapılmayan
- ✗ Sadece olumsuzlukları öne çıkaran
- ✗ Pratik olmayan öneriler geliştiren
- ✗ İmaj maksatlı yapılan
- ✗ Danışmanlık ile kısa sürede uygulanabilecek yeni bir proje
- ✗ Her derde deva ve kendi başına problemleri çözebilecek bir fonksiyon DEĞİLDİR!

İşletmelerin karşılaşılabileceği riskleri aşağıdaki şekilde kategorize edebiliriz:

Dış Çevre Riskleri	Finansal Riskler	Stratejik Riskler	Operasyonel Riskler
• Rakip • Yasa ve düzenlemeler • Hissedar • Politik • Ekonomik • Müşteri trendleri • Değişim yönetimi • Doğal afet • Sektör	• Kur • Faiz Oranı • Likidite • Krediler • Finansal Enstrümanlar • Yatırım Portföyü • Sigorta • Hisse Değeri • Emtia Değeri	• Yatırım Değerlendirme • İş Modeli • İş Portföyü • Bütçe ve Planlama • Organizasyonel Yapı	• İnsan kaynakları • Verimlilik • Kapasite • Süreç yönetimi • Konsantrasyon • İş durması • Kalite • Çevre sağlığı • Çalışan güvenliği • Marka yönetimi • Hukuki sorunlar • Bilgi güvenliği • Fiyatlandırma • Vergi • Yetkilendirme • Tedarik • Performans yönetimi • İletişim • Ürün geliştirme

Etkin bir risk yönetim sürecinin şirketlerde var olmasına ilişkin olarak Türk Ticaret Kanunun 378. Maddesinde “Riskin Erken Saptanması ve Yönetimi” başlığı ile düzenleme yapılmıştır. Buna göre; pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde, yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla, uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür. Diğer şirketlerde bu komite bağımsız denetçinin gerekli görüp bunu yönetim kuruluna yazılı olarak bildirmesi hâlinde derhâl kurulur ve ilk raporunu kurulmasını izleyen bir ayın sonunda verir. Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporda durumu değerlendirir, varsa tehlikelere işaret eder, çareleri gösterir. Rapor denetçiye de yollar. İlgili kanun maddesinde de görüldüğü gibi kanun bu konuda bağımsız denetçilere sorumluluk yüklemektedir. Denetimin planlanması kapsamında, iç kontrol de dâhil olmak üzere denetlenen şirket ile şirketin yasal ve ekonomik çevresi hakkında denetçi tarafından edinilen bilgiler, yönetim tarafından gerçekleştirilen risk saptama faaliyetlerinin değerlendirilmesi açısından büyük önem taşır ve denetimin planlanması aşamasında ön şart niteliğindedir. Denetimin planlanmasının ön şartlarından bir diğeri, denetlenen şirket tarafından gerçekleştirilen risk saptama faaliyetlerinin denetçi tarafından yeterli şekilde anlaşılmasıdır. Bu ön şart, yönetimin riski kontrol etmek için geliştirdiği temel yaklaşım ile yönetim ve ilgili personelin risk farkındalığı hakkında denetçi tarafından genel bir bakış açısı edinilmesini gerektirir. Personelin sistem kapsamındaki görevlerini anlamasına yardımcı olmak ve tüm yetki seviyelerindeki riski teşhis etmenin, analiz etmenin ve bu konuda iletişim kurmanın önemini açığa kavuşturmak için yönetim tarafından gerçekleştirilen risk saptama faaliyetleri değerlendirilir. Risk farkındalığını değerlendirmek için denetçi, şirketin iç kontrolünü incelerken edindiği bulguları da dikkate alabilir.

Bu bağlamda, şirketlerde yönetim kuruluna raporlayan bir risk komitesi olmasını beklemekteyiz. Bu komite düzenli aralıklarla toplanarak, yukarıda tanımlanan riskler ve risk yönetimine ilişkin değerlendirmelerde bulunup, gerekli iç kontrol sistemi dahil gerekli politika ve prosedürlerin oluşturulması, geliştirilmesine yönelik önerilerini yönetim kuruluna sunmalıdır. Yönetim kurulu da bu raporlar doğrultusunda riskleri minimize edecek önlemleri almalıdır.

Etkin bir risk yönetimi için tanımlanan risklerin önceliklendirilmesini tavsiye etmekteyiz. Bu önceliklendirmeyi yapmak için yönetimin riskin gerçekleşme olasılığı ile riskin potansiyel finansal etkisi arasındaki ilişkiyi doğru belirlemesi gerekmektedir. Bunun yapılabilmesi için, anketler, araştırma sonuçları, sektör analizleri ve analiz yazılımları kullanılabilir. Diğer taraftan sürecin etkin bir şekilde işletilmesi için komitenin aşağıdaki hususlar çerçevesinde çalışması beklenmektedir;

- Şirket genelinde risk yönetim politikalarını, anlayışını ve standartları belirlemek, gözden geçirmek ve onaylamak
- Kritik riskleri ve bu riskler ile ilgili gelişmeleri düzenli olarak takip etmek
- Sistematik “Risk Yönetim Kültürünü” şirket içerisinde geliştirmek ve yaygınlaştırmak
- Her seviyedeki yöneticilerin beklenen getiri oranı-alınan risk ilişkisini dikkate alarak karar almalarını sağlamak ve bu kararlar ilgili performans ölçümünün şirket tarafından etkin bir şekilde izlenmesini sağlamak
- Risk yönetimi ile etkin bir raporlama ve bilgi akışı sistemi kurmak ve uygulamak

Global Riskler

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayınlanan 2025 Global Riskleri raporunda tanımlanan global riskleri aşağıda sizler için özetlemekteyiz.

Sosyal Riskler	Teknolojik Riskler
Sağlık ve refahta düşüş İnsan haklarının ve/veya medeni özgürlüklerin aşınması Eşitsizlik (servet, gelir) Bulaşıcı hastalıklar Yetersiz kamusal altyapı ve sosyal korumalar Ekonomik fırsat eksikliği veya işsizlik İstemsiz göç veya yerinden edilme Toplumsal kutuplaşma	Yapay zekâ teknolojilerinin olumsuz sonuçları Sınır teknolojilerinin (kuantum, biyoteknoloji, jeomühendislik) olumsuz sonuçları Sansür ve gözetim Siber casusluk ve savaş Yanlış bilgi ve dezenformasyon Çevrimiçi zararlar
Jeopolitik Riskler	Çevresel Riskler
Devlet temelli silahlı çatışmalar (vekalet, iç savaşlar, darbeler, terörizm vb.) Biyolojik, kimyasal veya nükleer silahlar veya tehlikeler Jeoekonomik çatışma (yaptırımlar, tarifeler, yatırım taraması) Ülke içi şiddet (işyanlar, toplu silahlı saldırılar, çete şiddeti, vb.)	Biyolojik çeşitliliğin kaybı ve ekosistemin çöküşü Dünya sistemlerinde kritik değişim Aşırı hava olayları (sel, sıcak hava dalgaları, vb.) Doğal kaynak kıtlığı (yiyecek, su) Hava olaylarıyla ilişkili olmayan doğal afetler (deprem, volkan, tsunami, güneş patlamaları, vb.) Kirlilik (hava, toprak, su, vb.)
Ekonomik Riskler	
Varlık balonu patladı! Stratejik kaynakların ve teknolojilerin yoğunlaştırılması Suç ve yasadışı ekonomik faaliyet (siber dahil) Borç (kamu, şirket, hane halkı) Sistemsel açıdan önemli bir tedarik zincirinde kesintiler Kritik altyapılarda kesintiler Ekonomik gerileme (durgunluk) Enflasyon Yetenek ve/veya işgücü kıtlığı	

Son olarak, risk yönetim süreçlerinin ve kullanılan metodların, işletmenin yapısına; kültürüne, büyüklüğüne, yönetim şekline, hedeflerine ve faaliyet konusuna uygun olması ve işletmenin risk yönetimi çalışmalarının etkinliğinin sürekli izlenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Son dönemin güncel konularından olan sürdürülebilirlik raporlaması ile birlikte halka açık şirketler için bu dönemde, eşik değerleri

sağlayan diğer şirketler için de önümüzdeki dönemlerde sürdürülebilirlik ve iklimle ilgili risk ve fırsatların çokça ele alındığı bir sürece girdiğimizi de hatırlatmak isterim. Risklerin bazı durumlarda fırsatları da barındırdığı gerçeğinden yola çıkarak etkin risk değerlendirme süreçleriyle işletmelerin sürekliliğinin daha sağlam temellerde sağlanacağını unutmamamız gerekiyor.

Serhat Gençoğlu

Partner
Vergi Hizmetleri

serhat.gencoglu@tr.gt.com

Konkordato Müessesesinin Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması Karşısındaki Durumu

Giriş

9/6/1932 tarihli ve 2004 Sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 179 ve devamı maddelerinde düzenlenen iflas erteleme müessesesi, 28/2/2018 tarihli ve 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla yürürlükten kaldırılmış ve yerine konkordato müessesesi kapsamlı bir şekilde yeniden düzenlenmiştir. İİK'nın 285 ila 308'inci maddelerine yapılan eklemelerle, konkordato müessesine ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

Konkordato, borçlunun alacaklılarının belli bir çoğunluğu ile yaptığı ve ticaret mahkemesinin tasdiki ile hüküm ifade eden bir cebri anlaşma olup, bununla alacaklılar, borçluya karşı olan alacaklarının bir kısmından feragat ederler ve/veya borçluya borcunu ödeme konusunda belli bir süre verirler. Konkordato, temel olarak iflasın önlenmesini ve borçlunun borçlarını yeniden yapılandırmasını amaçlayan bir müessesedir.

Konkordato müessesesinin düzenlenmesi ile konkordato sürecine giren borçludan olan alacakların Vergi Usul Kanunu'nun (VUK)323'üncü maddesi kapsamında nasıl değerlemeye tabi tutulacağı uygulamada tereddütlere neden olmuştur.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan 14/02/2019 tarih ve VUK-112/2019-2 sayılı VUK sirküleri ile konkordato sürecine giren borçludan olan alacakların VUK'un 323'üncü maddesi kapsamında şüpheli alacak karşılığı uygulaması hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Konkordato Sürecinin Aşamaları

Konkordato süreci, mahkemeye başvuruyla başlar ve geçici mühlet, kesin mühlet, konkordatonun reddi ve konkordatonun tasdiki aşamalarını içerir. Geçici mühlet süresi boyunca alacaklılar, alacaklarını tahsil etmekte zorluk yaşayabilir ve icra takipleri durdurulur. Kesin mühlet ve konkordatonun

onaylanması durumunda ise borçların yeniden yapılandırılması söz konusu olabilmektedir.

İİK uygulamasında konkordato sürecinin aşamaları aşağıda özetlenmiştir:

Konkordato Süreci	Açıklama
Konkordato Talebi ve Başvuru Aşaması	Borçlu veya alacaklılar, konkordato talebiyle yetkili Asliye Ticaret Mahkemesine başvuru yapar.
Geçici Mühlet	Mahkeme tarafından, borçlunun malvarlığını korumak amacıyla verilir. Borçlu aleyhine hiçbir takip yapılamamakta, evvelce başlamış takipler durmakta ve ihtiyati tedbir ve ihtiyati haciz kararları uygulanamamaktadır. 3 Ay + 2 Ay Ek Süre Geçici Mühlet sürecinde, mahkeme geçici mühleti kaldırarak konkordato talebinin reddine ilişkin karar verebilir.
Kesin Mühlet	Konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğunun anlaşılması durumunda geçici mühlet verilmiş olan borçluya kesin mühlet verilmektedir. Mahkeme, kesin mühletle ilgili kararını geçici mühlet süresi içinde verir. Kesin mühlette, borçlunun mali durumunu düzeltmesine yönelik süre uzatımı sağlanır. Kesin mühletle birlikte şirket, alacaklılarına karşı korunmaya devam eder, alacaklılar yasal takip başlatma ve icra işlemleri gibi haklardan mahrum bırakılır. Mahkeme kesin mühlet süresi içerisinde; a- Konkordato talebi ile amaçlanan iyileşmenin kesin mühletin sona ermesinden önce gerçekleşmesi nedeniyle konkordato talebinin reddine karar verilebilir. b- Kesin mühleti kaldırılarak konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına resen karar verebilir. 1 Yıl + 6 Ay Ek Süre
Konkordato Projesinin Tasdik Edilmesi	Konkordatonun tasdiki kararında, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği ve borçlunun borçlarını hangi zaman diliminde ödeyeceği belirtilir. Onay kararı, mahkeme tarafından ilan edilir ve ilgili kurumlara bildirilir.
Konkordato Projesinin Reddedilmesi	Konkordato tasdik edilmezse mahkeme konkordato talebinin reddine karar verir. Borçlunun iflasa tabi kişilerden olması ve doğrudan iflas sebeplerinden birinin bulunması halinde, mahkeme borçlunun iflasına resen karar verir.

Konkordato Sürecinde Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması

Konkordato sürecinde borçlunun borcunu ödeyememesi veya ödeme planı kapsamında belirli bir kısmını ödemesi, alacaklılar açısından tahsilat riskini artırmaktadır. Bu nedenle, konkordato ilan eden borçlulara yönelik alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılması gündeme gelmektedir.

VUK'un değersiz alacaklar başlıklı 322'nci maddesinde "Kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkân kalmıyan alacaklar, değersiz alacaktır. Değersiz alacaklar, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilirler. İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacakları, gider kaydedilmek suretiyle yok edilirler."

VUK'un şüpheli alacak başlıklı 323'üncü maddesinde; "Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;

1. Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;
2. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan ve 3.000 (577 Sıra No.lu V.U.K Genel Tebliği ile 1.1.2025'ten itibaren 20.000 -TL) Türk lirasını aşmayan alacaklar; şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kâr-zarar hesabına intikal ettirilir. İşletme hesabı esasında defter tutan mükellefler, yukarıdaki fıkralar kapsamında tespit edilen şüpheli alacaklarını defterlerinin gider kısmına ve bunlardan sonradan tahsil edilen miktarları ise tahsil edildikleri dönemde defterlerinin gelir kısmına, hangi alacaklara ait olduğunu gösterecek şekilde, kaydederler."

VUK'un vazgeçilen alacak başlıklı 324'üncü maddesinde, "Konkordato veya sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, borçlunun defterlerinde özel bir karşılık hesabına alınır. Bu hesabın muhteviyatı alacaktan vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde zararla itfa edilmediği takdirde kâr hesabına naklolunur."

Hükümleri yer almaktadır.

Konkordato süreci, çeşitli aşamalarda (geçici mühlet, kesin mühlet, konkordatonun reddi, konkordato projesinin tasdiki gibi) düzenlenmiş olup, ilgili aşamaların şüpheli alacak

karşılığı uygulaması karşısındaki durumları aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Konkordato Süreci	Şüpheli Alacak Karşılığı Uygulaması
Geçici Mühlet Kararından Önce Dava veya İcra Safhasına İntikal Etmiş Olan Alacaklar	Geçici mühlet kararından önce dava veya icra safhasına gelmiş alacaklar için alacaklı tarafından şüpheli alacak karşılığı ayrılmış ise mahkeme tarafından geçici mühlet verilmesi durumunda ayrılan karşılığa ilişkin herhangi bir düzeltme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.
Geçici Mühlet Kararından Önce Dava veya İcra Safhasına İntikal Etmemiş Alacaklar	Geçici mühlet kararı ile birlikte takip yapılması mümkün bulunmadığından, geçici mühlet kararından önce dava veya icra safhasına intikal ettirilmemiş alacaklar için geçici mühlet kararının ilan edildiği hesap dönemi itibarıyla şüpheli alacak karşılığı ayrılabilir.
Geçici Mühletin Kaldırılarak Konkordato Talebinin Reddedilmesi	a-) Geçici mühlet kararından önce dava veya icra safhasına intikal etmiş olması nedeniyle karşılık ayrılan alacaklar için herhangi bir düzeltme yapılmayacaktır. b-) Geçici mühlet kararının ilan edilmesi ile karşılık ayrılan alacaklar için, konkordato talebinin reddine ilişkin kararın ilan edildiği hesap dönemi itibarıyla düzeltilecektir. Karşılık iptal edilerek gelir hesabına alınacaktır. Bu alacakların daha sonra dava veya icra safhasına intikal etmesi durumunda genel hükümler çerçevesinde şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkündür.
Kesin Mühlet Kararı Verilmesi	Bu aşamada, konkordatonun başarıya ulaşmasının mümkün olduğu kabul edilmekle birlikte, bu süreçte de alacaklılar tarafından dava veya icra süreçleri yürütülemediğinden daha önce ayrılmış olan karşılıklara ilişkin herhangi bir düzeltme yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus geçici mühlet kararının ilan edildiği hesap dönemi itibarıyla şüpheli alacak karşılığı ayrılmamışsa sonraki hesap döneminde kesin mühlet kararının ilan edilmesi durumunda şüpheli alacak karşılığı ayrılamaz. Konkordato talebi ile geçici mühlet kararının ilan edildiği hesap döneminde karşılık ayrılma işlemi yapılabilecektir.
Borçlunun Mali Durumunun Düzeldiği Halinde Kesin Mühlet Kararının Kaldırılması	a-) Geçici mühlet kararından önce dava veya icra safhasına intikal etmiş olması nedeniyle karşılık ayrılan alacaklar için herhangi bir düzeltme yapılmayacaktır. b-) Geçici mühlet kararının ilan edilmesi ile karşılık ayrılan alacaklar için, konkordato talebinin reddine ilişkin kararın ilan edildiği hesap dönemi itibarıyla düzeltilecektir. Karşılık iptal edilerek gelir hesabına alınacaktır. Bu alacakların daha sonra dava veya icra safhasına intikal etmesi durumunda genel hükümler çerçevesinde şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkündür.
Kesin Mühlet İçinde Konkordatonun Reddi ve İflasın Açılması	Konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına resen karar verilmesi halinde, ilgili mevzuatına uygun olarak iflas masasına kaydedilen alacaklarda şüphelilik hali devam edeceğinden daha önce ayrılan karşılıklara ilişkin düzeltme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.
Konkordato Projesinin Tasdik Edilmesi	a-) Alacakların borçlu lehine vazgeçilen kısmı: Değersiz alacak niteliğini kazanacak ve değersiz alacak ile bu alacağa isabet eden karşılık, konkordatonun tasdiki kararının ilan edildiği (başlayıcı hale geldiği) hesap dönemi itibarıyla VUK'un 322'nci maddesi hükmüne uygun olarak yok edilecektir. b-) Alacağın vazgeçilmeyen kısmı : Alacak tutarı proje çerçevesinde uzatılmış olacaktır. Buna göre mahkemece tasdik edilen konkordato projesiyle alacaklı ile borçlu arasında yeni bir borç ilişkisi kurularak eski borç vade/miktar itibarıyla yenilendiğinden bu alacaklar, şüpheli alacak olma vasfını kaybedecektir. Dolayısıyla söz konusu alacaklar için ayrılmış olan karşılıkların, konkordatonun tasdiki kararının ilan edildiği (başlayıcı hale geldiği) hesap dönemi itibarıyla düzeltilmesi gerekmektedir. Karşılık iptal edilerek gelir hesabına alınacaktır.
Konkordato Projesinin Reddedilmesi	Konkordato talebinin reddine ve borçlunun iflâsına resen karar verilmesi halinde, ilgili mevzuatına uygun olarak iflas masasına kaydedilen alacaklarda şüphelilik hali devam edeceğinden daha önce ayrılan karşılıklara ilişkin düzeltme yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Diğer Hususlar

(1) Alacağın ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesine özgülenmiş olması nedeniyle, bu mahiyette olmayan alacaklar için önceki bölümlerde belirtilen doğrultuda şüpheli alacak uygulamasına gidilemeyecektir.

(2) VUK'un uygulamasında, teminatlı alacaklarda şüpheli alacak karşılığı, yalnızca teminattan geri kalan kısım için ayrılabilirdiğinden, konkordato uygulamasında da yukarıdaki bölümlerde belirtilen şüpheli alacak karşılığı ancak teminatı aşan kısım için uygulanacaktır.

(3) VUK'un uygulamasında, şüpheli hale gelen alacak için bu dönemde karşılık ayrılması gerekmekte olup, ilgili olduğu hesap döneminde ayrılmayan karşılığın sonraki hesap dönemlerinde dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

(4) Vadesi gelmeyen dolayısıyla muaccel hale gelmemiş dava veya icra safhasına intikal ettirilmemiş olan alacaklardan, vadesi geçici ve kesin mühlet sürelerine rastlayanlar, vadenin dolduğu hesap döneminde şüpheli alacak uygulamasına konu edilebilecektir.

Sonuç ve Öneriler

Vergi Usul Kanunu çerçevesinde şüpheli alacak karşılığı ayrılması, hem mali tabloların gerçeğe uygun sunulması hem de vergisel yükümlülüklerin doğru bir şekilde yerine getirilmesi adına temel uygulamalardan biridir.

Yukarıda açıkladığımız konkordato süreci, çeşitli aşamalara (geçici mühlet, kesin mühlet, konkordatonun reddi, konkordato projesinin tasdiki gibi) ayrılmış olup, ilgili aşamaların şüpheli alacak karşılığı uygulaması karşısındaki durumları değişiklik gösterebilmektedir.

Mali idare şüpheli alacak karşılığı ayırma hakkının, alacağın şüpheli hale geldiği döneme özgü bir hak olduğu görüşündedir. Bu sebeple alacaklıların borçlulara ait konkordato süreçlerini yakından takip etmeleri mükellefler açısından muhtemel hak kayıplarını önlemek adına önem arz etmektedir. Bu süreçte, alacaklıların konkordato ilan eden borçlulara yönelik süreçleri yakından takip ederek gerekli vergisel uygulamaları doğru bir şekilde yapmaları gerekmektedir.

Nejdett Geler

Direktör
Turquality ve Yönetim Danışmanlığı Hizmetleri

nejdet.geler@tr.gt.com

TURQUALITY ve Markalaşmanın Şirketler İçin Önemi

Marka, oldukça farklı anlamları içeren, geniş bir terimdir. Markalı bir ürünün, markasız bir ürüne göre üretici ve tüketici açısından avantajları bulunmakla birlikte, firma açısından markalama ve marka algısını koruyup geliştirebilme oldukça önemli bir konudur. Markalı ürünün, tüketici bilinirliğinin ve etkin pazar payının daha fazla olduğu bilinmektedir. Bundan dolayı, bir ürünü tanıtmada ve pazar payını arttırmada en bilinen yol ürünü markalamaktır. Başarılı bir marka ise, rekabet ortamında tüketici/müşteri tarafından değer katılan bir ürün/hizmet olarak algılanmaktadır. Bu bağlamda, özellikle son zamanlarda başarılı bir marka bir bütün olarak düşünülmektedir. Aynı zamanda markalaşmak tüketici/müşteri bağlılığını artırarak, ekonomik değişkenlerin üstesinden gelebilen geçerli stratejilerin değişmeyen bir parçası haline gelmiştir. Bir ürünün başarılı olup olmamasındaki en belirleyici unsurlardan birisidir.

Günümüzde firmalar, pazarda yaşanan yoğun rekabette ayakta kalabilmek için üretim teknolojileri, ürün çeşitliliği, fiyat gibi pazarlama unsurlarının yanında markalaşmaya da çok daha fazla önem vermeleri gerekmektedir. Bu nedenle markalaşmaya gerekli önemi vermeyen firmalar rekabet avantajı elde etme konusunda bir adım geride kalabilirler. Bu bağlamda, 2003 yılında o zamanki Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından ülkemizden uluslararası markaların çıkmasını sağlayacak Turquality programı oluşturulmuştur.

TURQUALITY, ülkemizin rekabet avantajını elinde bulundurduğu ve markalaşma potansiyeli olan ürün gruplarına sahip firmaların, üretimlerinden pazarlamalarına, satışlarından satış sonrası hizmetlerine kadar bütün süreçleri kapsayacak şekilde yönetim, kurumsallaşma ve markalaşmaları suretiyle küresel rakiplerle rekabet edebilmelerini sağlayacak ve olumlu Türk malı/hizmeti imajının oluşturulmasına katkı sağlayan bir programdır.

Bu program vasıtasıyla Türk markalarının oluşturulması ve böylece globalde Türk markalarının rekabet avantajı kazanması hedeflenmiştir.

Şu ana kadar kapsama; mal ihracatı tarafında 361, hizmet ihracatında 66 marka alınmıştır. 2023 yılında uygulamaya geçen E-Turquality kapsamında 35 firmamız bulunmaktadır.

Turquality kapsamındaki markalara devlet tarafından global pazarda söz sahibi olmaları ve Türk marka imajını güçlendirmek amacıyla şirketlere finansal, operasyonel ve kurumsal destekler sağlamaktadır.

Program kapsamında firmalara birçok farklı türde destek sunulmaktadır. Bu desteklerden bazıları limitliyen, bazıları limitsizdir.

Turquality altında, farklı programlar ve tebliğler kapsamında çok sayıda destek kalemi bulunmaktadır. Turquality

kapsamına alınan firmalara aşağıdaki konularda destekler verilmektedir.

- Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili, marka tescil, yenileme ve koruma
- Tanıtım harcamaları
- Mağaza kiralama
- Mağaza temel kurulum ve dekorasyon giderleri
- Ofis, depo, showroom, satış sonrası servis, raf/reyon kirası
- Franchise dekorasyon/kurulum/konsept mimari giderleri
- Franchise kira bedeli
- Hedef pazara yönelik danışmanlıklar
- İstihdam desteği
- Pazar araştırması çalışması ve raporları
- Fuar harcamaları
- Depolama hizmeti
- Gelişim yol haritası çalışması
- Kalite/hijyen/çevre/pazara giriş belgeleri, sertifikasyon, eğitim, danışmanlık giderleri
- Reklam, tanıtım ve pazarlama harcamaları

Yukarıda belirtilen desteklere ek olarak, Turquality programında aşağıdaki konularda firmalara danışmanlık hizmetleri verilmektedir:

- Gelişim Yol Haritası / Stratejik İş Planı oluşturulması
- Yönetici Geliştirme Programı
- Kurumsal Altyapıyı Güçlendirecek Danışmanlıklar

Turquality Destek Programına Başvuru Nasıl Yapılır?

Turquality projesine başvuru yapmak için www.turquality.com.tr sayfasını ziyaret etmeniz yeterlidir. Web sitesine girdikten sonra başvuracağınız marka için ön koşulları sağlayıp sağlamadığınızı kontrol edin.

- Aynı internet sitesindeki Turquality Projesi Firma Ön Değerlendirme Seti'ni doldurun.
- Yeterli puanı aldıysanız, evraklarınız ile Turquality Sekreteryasına başvuru yapın.
- Ön değerlendirme sürecinde değerlendirme, görevlendirilen bir danışmanlık firması tarafından yapılacaktır. **Grant Thornton bu kapsamda Ticaret Bakanlığının akredite danışmanlık firmalarından birisidir.**

- Ön değerlendirme çalışması sonrasında, uygun bulunan firmalar, Turquality veya Marka Programı'na dahil edilir.

Turquality ön inceleme sürecinde firmalar aşağıdaki kriterlere göre değerlendirilir:

- Stratejik Planlama ve Kurumsal Performans Yönetimi
- Marka Yönetimi ve Marka Performansı
- Tedarik Zinciri Yönetimi
- Pazarlama, Müşteri ve Ticaret Yönetimi
- ARGE/Hizmet Geliştirme
- Finansal Performans
- İnsan Kaynakları Yönetimi
- Yönetişim
- Bilgi Sistemleri Yönetimi
- Dijitalleşme

Nalan Erkarakas

Senior Partner
Kurumsal Finansman Hizmetleri

nalan.erkarakas@tr.gt.com

Şirketlerde Halka Arz Sonrası Farkındalık

Yazı başlığı çerçevesinde öncelikle şirketlerin halka açılmak istemesinin temel nedenlerini hatırlayalım;

- Yatırım, büyüme planlarının finansmanı veya yabancı kaynak kullanımının azaltılması amacıyla sermaye artırımları yoluyla sıfır faizli, geri ödemesi olmayan kaynak yaratılması,
- Ortakların sahip oldukları pay senetleri için likidite sağlanması,
- Şeffaf, denetlenebilir ve kurumsal bir yapıya sahip olmak ve bu sayede müşteri ve iş ortakları nezdinde kredibilite artışı sağlamak, ulusal ve uluslararası kaynaklardan daha düşük maliyetlerle borçlanma imkanı,
- Yurt içi ve yurt dışında marka bilinirliğinin artması,
- Yabancı, yerli, stratejik / finansal ortaklıklarla daha kolay işbirliği imkanı,
- Özellikle aile şirketlerinde sürdürülebilirliğin sağlanması konusunda önemli bir adım olması.

Bu avantajları dikkate alarak halka açılmaya karar veren şirketler, pay senetleri Borsa İstanbul A.Ş.'de (BİAŞ) işlem görmeye başladıktan sonra belli yükümlülüklerle karşı karşıya kalmaktadır.

Sermaye piyasası mevzuatında oldukça detaylı düzenlenmiş bu yükümlülüklerin tamamını bu yazıda bütün detayı ile ele almak mümkün değil. Bu nedenle önemli gördüğüm ve halka açık şirketlerin mevzuata uyum konusunda en çok hata yaptıkları düzenlemelerin altını ana hatlarıyla çizmeye çalışacağım. Halka açık şirketlerle ilgili olarak yapılan çalışmalarda şirketlerin mevzuata uyum konusunda en çok Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) özel durumlar ile ilgili düzenlemeleri konusunda hata yaptıkları tespit edilmiştir.

SPK'nın Özel Durumlar tebliği ile ilgili olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde, içsel bilgileri ve sürekli bilgileri doğuran olayların gerçekleşmesi durumunda sermaye piyasası araçları Borsa'da işlem gören ortaklıklar Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) yer alan ilgili formları kullanılarak KAP'ta açıklama yapmak zorundadırlar.

İçsel bilgiler, sermaye piyasası aracının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek henüz kamuya açıklanmamış bilgi, olay ve gelişmelerdir. İçsel bilgilerin, ihraççıların bilgisi dışında, ihraççıların doğrudan veya dolaylı olarak toplam oy haklarında veya sermayesinde %10 (yüzde on) veya daha fazla paya veya söz konusu orana bağlı olmaksızın yönetim kurulu üyesi seçme veya aday gösterme hakkı veren imtiyazlı payların %10 (yüzde on) veya daha fazlasına sahip kişiler tarafından öğrenilmesi durumunda, ilgili kişiler tarafından da kamuya açıklama yapılması zorunludur.

İhraççılar, sermaye piyasası araçlarının fiyatları veya işlem hacimlerinde olağan piyasa koşullarıyla açıklanamayan değişimler olduğunda ilgili borsanın talebi üzerine kamuya açıklama yapmak zorundadırlar. Bu açıklamada, kamuya henüz açıklanmamış özel durumların bulunup bulunmadığı belirtilir ve varsa içsel bilgilerin kamuya açıklanmasının ertelenmesine ilişkin hükümler saklı kalmak üzere açıklanmamış tüm özel durumlara yer verilir.

Diğer taraftan, ihraççılar hakkında sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek öneme sahip, basın-yayın organları veya diğer iletişim yollarıyla ilk kez kamuya

duyurulan veya daha önce kamuya duyurulmuş bilgilerden farklı içerikteki haber veya söylentilerin varlığı halinde, bunların doğru veya yeterli olup olmadığı konusunda kamuya açıklama yapılması zorunludur. Söz konusu açıklama yükümlülüğü Kurul veya Borsa tarafından herhangi bir uyarı, bildirim veya talep beklenmeksizin yerine getirilir.

Diğer önemli bir yükümlülük ise İhraççının Sermaye Yapısına ve Yönetimin Kontrolüne İlişkin Değişiklikler ile İdari Sorumluluğu Bulunan Kişilerin Sermaye Piyasası Araçlarına İlişkin İşlemlerinin Açıklanması yükümlülüğüdür.

- Bir gerçek veya tüzel kişinin ya da bu gerçek veya tüzel kişi ile birlikte hareket eden diğer gerçek veya tüzel kişilerin doğrudan veya dolaylı olarak payları borsada işlem gören bir ihraççının sermayesindeki payının veya toplam oy haklarının %5, %10, %15, %20, %25, %33, %50, %67 veya %95'ine ulaşması veya söz konusu oranların altına düşmesi halinde bu kişiler tarafından,
- Ayrıca, ortaklık içinde idari sorumluluğu bulunan kişiler ve bunlarla yakından ilişkili kişiler tarafından sermayeyi temsil eden paylar ve bu paylara dayalı diğer sermaye piyasası araçlarına ilişkin olarak gerçekleştirilen tüm işlemler, işlemi yapan tarafından kamuya açıklanır. Ancak idari sorumluluğu bulunan kişiler ve bunlarla yakından ilişkili kişiler hesabına yapılan işlemlerin bu kişilerce gerçekleştirilen tüm işlemler toplanarak hesaplanan toplam miktarı son on iki ay içinde Tebliğ ile belirlenen tutara (Her yıl yeniden değerlendirme oranları uyarınca güncellenmiş tutarın Kurul Bülteni'nden takip edilmesi gerekmektedir) ulaşmadıkça bildirimde bulunulmaz.

Özel durum açıklamalarının bildirim şekli, kapsam ve özellikleri de ayrıca SPK tarafından düzenlenmiştir ve açıklamaların buna göre yapılması gerekir.

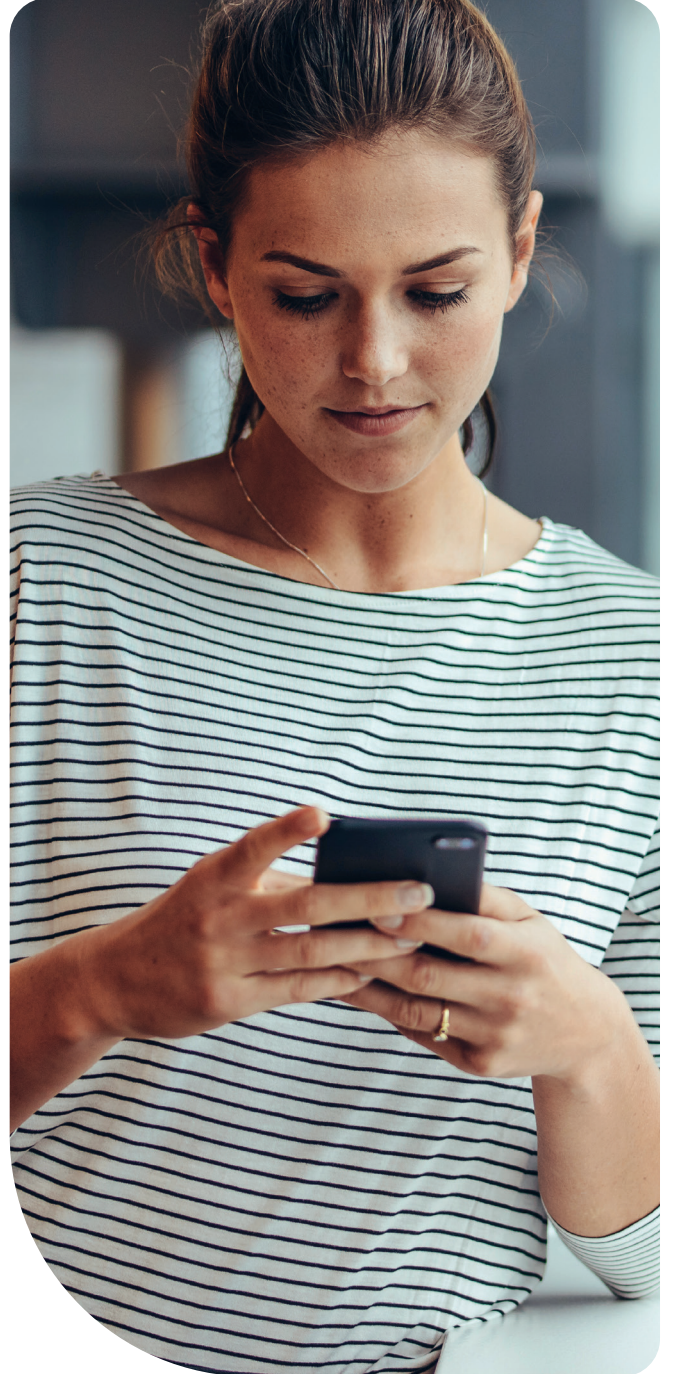
Halka açık şirketler açısından düzenli takip edilmesi gereken ve açıklanmaması halinde yine mevzuatla düzenlenmiş çeşitli yaptırımlarla karşılaşılacak diğer konular ise kısaca;

İzahname ve ihraç belgesinde yer alan bilgilerin doğruluğu: Unutulmamalıdır ki bu belgelerde yer alan yanlış ve yanıltıcı bilgilerden ihraççı şirket sorumludur.

Finansal tablolar ve bu tabloların yayınlanması ile ilgili sorumluluklar: Finansal raporların gerçeğe uygunluğu ve doğruluğundan ihraççı şirketin Yönetim Kurulu sorumludur.

Kurumsal yönetim ilkelerine uyum konusu ise mevzuatta son derece detaylı düzenlenmiştir ve bu ilkelere uyumun tam ve doğru olarak sağlanabilmesi için şirketlerde konuyu bilen uzman kadro veya kadroların bulunması zorunludur dersek abartmış olmam. İlişkili taraf işlemleri ile ilgili düzenlemeler,

yaygın ve süreklilik arz eden işlemler, teminat, rehin, ipotek konularındaki düzenlemeler, yönetim kurulunun yapısı ve komitelerin oluşturulup çalıştırılması, ilkelerin hayata geçirilmesi, uygulanması, mevzuattaki değişikliklerin takip edilerek uyum sağlanması şeklindeki gereklilikler düşünüldüğünde tam bir uzmanlık konusu olduğunun altını çizmeliyim.

Şirketlerin operasyonel ve idari faaliyetleri ile ilgili olarak yürüttükleri olağan faaliyetleri ile ilgili yükümlülüklerine ilave olarak mevzuatta 'önemli nitelikteki işlemler' olarak tanımlanan ve gerçekleşmesi halinde pay sahipleri açısından ortaklıktan ayrılma hakkı doğan işlemlerle ilgili düzenlemeler de oldukça önemli olup tek başına bir yazının konusu olabilecek nitelikte detaya sahip konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yükümlülükler uyulmaması halinde şirket yönetici ve çalışanları yine mevzuatla düzenlenmiş ve ağır diye nitelendirilebilecek yaptırımlarla karşı karşıya kalabilmektedir.

Sonuç olarak yazımın başında belirttiğim gerekçelerle halka açılmış ve bunu başarıyla tamamlamış şirketlerde sermaye piyasalarından sağlanan faydanın sürekli kılınması, sermaye piyasasının farklı enstrümanlarıyla tanışılması, faaliyetlerle ilgili kaynak ihtiyacı olduğunda ikincil halka arzlara başvurulabilmesi, halka arzda sağlanan başarının devam ettirilebilmesi, yeni ortaklarla iletişimin düzenli olarak kurulabilmesi ve sürdürülebilir olması, sermaye piyasası kurumları ile ilgili olarak sürecin doğru yönetilmesi ve mevzuattan gelen yaptırımlara muhatap olunmaması için şirket yönetimlerine düşen sorumlulukları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz;

- Yetkin bir Yönetim Kurulu yapısı, bağımsız yönetim kurulu üyeleriyle desteklenmesi ve mevzuatta yer alan Yönetim Kurulu komitelerinin oluşturularak düzenli çalışmasının sağlanması,
- Halka açık olma kavramının ve gerektirdiği düzenlemenin ve şirket içinde farkındalığın artırılması,
- Lisanslı personelin istihdam edildiği yatırımcı ilişkilerinden sorumlu birimin oluşturulması,
- Kurumsal yönetim ilkelerinin temel unsurları olan eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkelerine uygun bir yönetim anlayışının belirlenmesi,
- Mevzuatta detaylı olarak düzenlenen ve yatırımcıları, kamuoyunu ilgilendiren, hisse senedi fiyatını etkileyebilecek açıklamaların tam ve zamanında yapılmasının sağlanması,
- Şirketin ilişkili tarafları ile olan işlemlerinin şirket zararına yol açmayacak şekilde mevzuatta yer alan düzenlemeler çerçevesinde yapılması,
- Finansal raporlama, risk yönetimi, iç denetim ve bilgi sistemleri ile ilgili düzenlemelere uyulması konusunda hassas davranılması.

Can Taylan

Kıdemli Müdür
IT Audit & Software Development

can.taylan@tr.gt.com

Veri Analitiği: İş Dünyasının Dönüştürücü Gücü

Günümüz iş dünyasında veri analitiği, artık yalnızca teknoloji şirketlerinin değil; finans, denetim ve danışmanlık sektörlerinin de en güçlü araçlarından biri haline geldi. Büyük veri, yapay zekâ ve makine öğrenmesi gibi teknolojiler, işletmelerin stratejik karar alma süreçlerini kökten dönüştürüyor. Grant Thornton Türkiye olarak, müşterilerimize sunduğumuz denetim, vergi ve danışmanlık hizmetlerinde veri analitiğinin sağladığı avantajlardan en etkin şekilde yararlanmayı hedefliyoruz.

1. Veri Analitiği Nedir?

Veri analitiği, büyük ve karmaşık veri setlerinin analiz edilerek anlamlı içgörüler elde edilmesini sağlayan bir süreçtir. İş dünyasında karar alma süreçlerini optimize etmek, riskleri azaltmak ve verimliliği artırmak için kullanılan veri analitiği dört ana kategoriye ayrılır:

- **Tanımlayıcı Analitik (Descriptive):** “Ne oldu?” sorusuna yanıt verir. Geçmiş performansın raporlanması ve özetlenmesi için kullanılır.
- **Tahmine Dayalı Analitik (Predictive):** “Ne olabilir?” sorusuna odaklanır. İstatistiksel modeller ve makine öğrenmesi ile gelecekteki eğilimleri tahmin eder.
- **Teşhis Analitiği (Diagnostic):** “Neden oldu?” sorusunu yanıtlayarak sorunların kök nedenlerini tespit eder.

- **Öngörüle Dayalı Analitik (Prescriptive):** “Ne yapmalıyız?” sorusuna odaklanarak en uygun aksiyon planını belirler.

Denetim, vergi ve danışmanlık alanlarında bu analitik türleri, süreçleri daha verimli ve güvenilir hale getirmektedir.

2. Denetimde Veri Analitiğinin Rolü

Denetim süreçleri geçmişte manuel incelemeler ve örneklem yöntemleriyle yürütülürken, günümüzde gelişmiş analitik teknikler sayesinde büyük veri setleri detaylı ve otomatik olarak analiz edilebiliyor. Özellikle anormallik tespiti, sahtecilik analizi ve risk değerlendirme süreçlerinde veri analitiği kritik bir rol oynuyor.

- **Sahtecilik ve Usulsüzlük Tespiti:** Makine öğrenmesi algoritmaları, şüpheli finansal hareketleri tespit ederek denetçilerin daha isabetli analiz yapmasını sağlıyor.
- **Risk Odaklı Denetim:** Veri analitiği sayesinde şirketlerin finansal tablolarındaki riskli alanlar belirlenerek denetim süreçleri daha etkin şekilde yönetiliyor.
- **Denetim Süreçlerinde Otomasyon:** Geleneksel denetim prosedürleri yerine otomatik analiz teknikleri kullanılarak zaman ve maliyet tasarrufu sağlanıyor.

3. Vergi Uyum Süreçlerinde Veri Analitiği

Dijitalleşen dünyada vergi düzenlemelerinin giderek karmaşıklaşması, şirketler için vergi uyumluluğunu daha önemli hale getiriyor. Veri analitiği, vergi denetimlerini hızlandırmanın yanı sıra şirketlerin vergi yükümlülüklerini proaktif şekilde yönetmelerine yardımcı oluyor.

- **Vergi Uyumluluğunda Otomasyon:** Büyük veri analizleri, hatalı veya eksik vergi bildirimlerini tespit ederek cezai yaptırımların önüne geçiyor.
- **Öngörücü Analitik:** Geçmiş veriler kullanılarak şirketlerin gelecekte karşılaşılabileceği vergi riskleri öngörülebilir.
- **Regülasyon Uyumunun Takibi:** Sürekli değişen vergi yasalarına uyum sağlamak için analitik modeller kullanılarak şirket süreçleri güncelleniyor.

4. Danışmanlıkta Veri Temelli Stratejik Kararlar

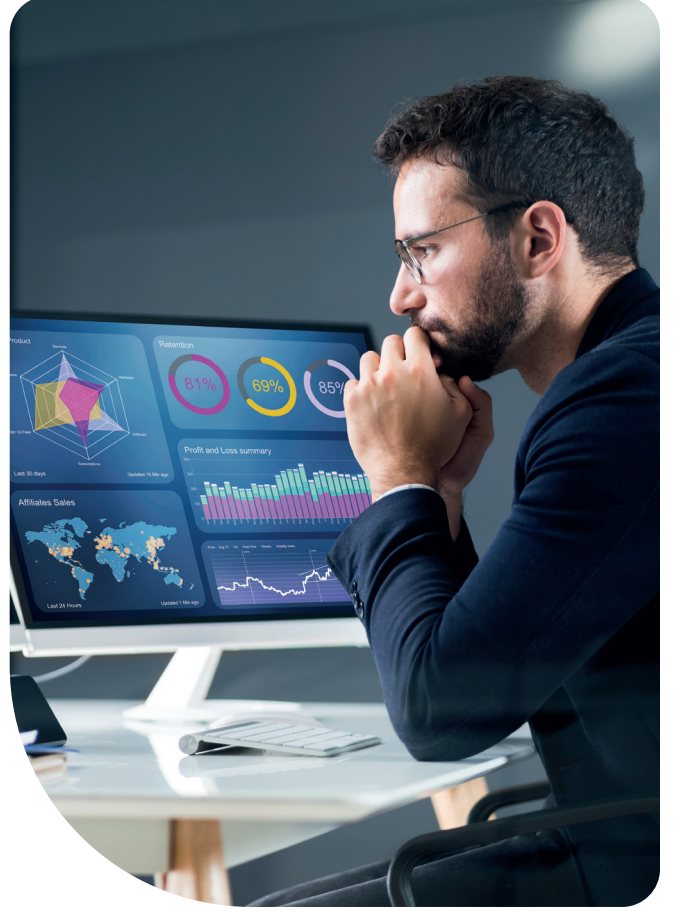
Şirketler artık yalnızca geçmiş performanslarını analiz etmekle kalmayıp, gelecekteki iş stratejilerini de veri analitiği ile şekillendiriyor. Danışmanlık hizmetlerinde veri analitiği kullanımı, müşterilere daha derin içgörüler sunarak karar alma süreçlerini güçlendiriyor.

- **İş Performansı Analizi:** Şirketlerin finansal ve operasyonel verileri analiz edilerek daha verimli iş modelleri oluşturuluyor.
- **Pazar ve Müşteri Analitiği:** Müşteri davranışları ve pazar eğilimleri analiz edilerek büyüme stratejileri sağlam temellere oturtuluyor.
- **Büyük Veri ve Yapay Zekâ Destekli Danışmanlık:** Yapay zekâ destekli veri analizleriyle piyasa eğilimleri öngörülerek daha bilinçli kararlar alınabiliyor.

5. BT Denetimi ve Siber Güvenlik: Dijital Dönüşümün Koruyucu Kalkanı

Dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte şirketlerin bilgi sistemlerine yönelik riskler de artıyor. Grant Thornton Türkiye olarak sunduğumuz BT Denetimi hizmetleriyle, firmaların dijital altyapılarının güvenliğini ve uyumluluğunu sağlamak için veri analitiğinin gücünden yararlanıyoruz.

- **BT Altyapı Denetimi:** Şirketlerin bilgi teknolojileri sistemleri kapsamlı şekilde analiz edilerek güvenlik açıkları belirleniyor.
- **Siber Risk Yönetimi:** Gelişmiş analitik yöntemlerle siber tehditler önceden tespit edilerek proaktif önlemler alınabiliyor.

- **Veri Bütünlüğü ve Güvenliği:** Finansal ve operasyonel verilerin doğruluğu ile güvenliği sağlanarak kurumsal itibar korunuyor.
- **Sürekli Uyum Yönetimi:** GDPR, KVKK gibi ulusal ve uluslararası veri koruma yasalarına uyum süreçleri sürekli izleniyor ve iyileştiriliyor.
- **Veri Gizliliği Denetimleri:** Düzenleyici kurumların artan veri gizliliği gereksinimlerine yönelik kapsamlı denetimler gerçekleştiriliyor.

Veriye Dayalı Gelecek, Grant Thornton Türkiye ile Şekilleniyor

Veri analitiği, denetimden vergiye, danışmanlıktan stratejik yönetim kararlarına kadar geniş bir yelpazede işletmelere rekabet avantajı sağlıyor. Grant Thornton Türkiye olarak, veri odaklı yaklaşımlarımızı sürekli geliştirerek müşterilerimize en güncel ve güvenilir çözümleri sunmaya devam ediyoruz.

Sizlere önerimiz geleceği bugünden inşa etmek için veriye kulak vermeniz ve dijital dönüşümünüzü sağlam temeller üzerine kurmanızdır.

Sibel Coşkun

Partner
Vergi Hizmetleri

sibel.coskun@tr.gt.com

Kâr Dağıtımında Finansal Tablo Karmaşası: TFRS mi, VUK mu?

Kâr dağıtımı, anonim ve limited şirketler açısından sadece ortakların menfaatlerini değil, aynı zamanda şirketin finansal istikrarını ve sermaye yapısının korunmasını ilgilendiren stratejik bir süreçtir. Ancak son yıllarda, bu sürecin dayanağı olan finansal tabloların hangi esaslara göre hazırlanması gerektiği konusunda ciddi tereddütler ortaya çıkmıştır.

Özellikle bağımsız denetime tabi olan ve olmayan şirketler arasında görülen uygulama farklılıkları, şirketlerin mevzuata uygun ve sağlıklı bir şekilde kâr dağıtımını gerçekleştirmesini zorlaştırmaktadır.

Bu çerçevede, kâr dağıtımında esas alınacak finansal tabloların niteliği ve uygulamada ortaya çıkan farklılıkların ayırtılı biçimde incelenmesi büyük önem taşımaktadır.

1. Yasal Çerçeve: TTK, VUK ve İlgili Düzenlemeler

Türk Ticaret Kanunu (TTK), şirketlerin finansal tablolarını Türkiye Muhasebe Standartları'na (TMS/TFRS) uygun olarak hazırlamalarını zorunlu tutmaktadır. TTK'nın 88. maddesi gereği, özellikle bağımsız denetime tabi şirketlerin, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan finansal raporlama standartlarına uymaları gerekmektedir. Bu hüküm, şirketlerin ticari faaliyetlerinin şeffaf, karşılaştırılabilir ve güvenilir bilgilerle raporlanmasını amaçlamaktadır.

Buna karşın, vergi mevzuatı açısından Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümleri esas alınmakta ve vergiye tabi kârın tespiti

bu kanun kapsamında hazırlanan finansal tablolarla belirlenmektedir. TFRS ile VUK'un farklı kavramsal çerçevelere dayanması, özellikle kârın tanımı, muhasebeleştirilme zamanlaması ve değerlendirme ilkelerinde farklılıklar doğurmaktadır; dolayısıyla ticari kâr ile vergisel kâr arasında ayırtışmalara neden olmaktadır.

Bu farklılıkların doğrudan sonucu olarak, kâr dağıtımına esas alınacak kârın belirlenmesi noktasında hangi mali tablonun dikkate alınacağı sorusu, uygulamada önemli bir tartışma konusu haline gelmiştir.

1.1. TTK Tebliğ Madde 4

TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolar esas alınarak yapılan kâr dağıtımlarında, bu kârın yasal defterlerdeki (VUK'a göre tutulan kayıtlar) karşılığının bulunup bulunmadığı büyük önem taşır. Bu husus, **15 Haziran 2024 tarihli ve 32577 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Enflasyon Düzeltmesi Uygulanan Finansal Tablolara İlişkin Tebliğ'in 4. Maddesi** ile düzenlenmiştir.

Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan Tebliğde de açıklandığı üzere dağıtılacak kâr tutarı, VUK esaslı enflasyon düzeltmesi uygulanmış mali tablolarda yer alan dağıtılabilir kaynak tutarını aşamaz. Bu durum, şirketlerin yalnızca TFRS kârına dayanarak kâr dağıtımını yapmalarının önüne geçmekte ve sermayenin korunması ilkesini de güvence altına almaktadır.

GENEL KURUL VE YÖNETİM ORGANINCA ESAS ALINACAK FİNANSAL TABLOLAR

	A- 2023 HESAP DÖNEMİNE İLİŞKİN OLARAK	
Md. 4/1. fıkra	<u>I-KGK tarafından belirlenen muhasebe standartlarına göre finansal tablolarını hazırlamak zorunda olan şirketler; Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketler - KGK tarafından belirlenen TFRS / BOBİ FRS'ye göre Finansal Tablolarını hazırlamak zorundadırlar.</u>	TMS-29'a göre Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Olan Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.
Md. 4/2. fıkra	<u>II- Bağımsız Denetime Tabi Olmayan I. Grup Dışında Kalan Şirketler</u>	VUK 298/A, GT:VUK 555'e göre Enflasyona Tabi Tutulmuş Finansal Tablo ile Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmamış Finansal Tablolar BİRLİKTE dikkate alınacaktır. Enflasyon Düzeltmesine tabi Tutulmuş Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.
	a) Serbest yedek akçelerden ve dağıtılabilir diğer kaynaklardan zarar mahsubu sonrasında kalan değerlerinden kâr payı dağıtımı yapılmasında, - Sermaye artırımı ve azaltımında, - Birleşme, bölünme, tür değişikliği işlemlerinde, - Sermaye kaybı ve borca batık olma durumlarının tespitinde,	Enflasyon Düzeltmesine tabi Tutulmuş Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.
	b) Kanun veya şirket sözleşmesinde net dönem kârının esas alındığı; - Sermaye artırımı ve azaltımında, - İç kaynaklardan sermaye artırımı, - Bedelsiz hisse senedi dağıtımında, - Net dönem kârının esas alındığı diğer işlemlerde, - Dönem içerisinde dağıtılmış olan kâr payı avansına ilişkin hesaplamalarda	Enflasyon Düzeltmesine tabi Tutulmamış Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.

B- 2024 ve SONRASI HESAP DÖNEMİNE İLİŞKİN OLARAK

Md. 4/1. fıkra	<u>I - KGK tarafından belirlenen muhasebe standartlarına göre finansal tablolarını hazırlamak zorunda olan şirketler; Bağımsız Denetime Tabi Olan Şirketler - KGK tarafından belirlenen TFRS / BOBİ FRS'ye göre Finansal Tablolarını hazırlamak zorundadırlar.</u>	TMS-29'a göre Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Olan Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.
Md. 4/3. fıkra	<u>II- Bağımsız Denetime Tabi Olmayan I. Grup Dışında Kalan Şirketler</u>	VUK 298/A, Geçici 33, GT:VUK 555'e göre Enflasyon Düzeltmesine tabi Tutulmuş Finansal Tablolar dikkate alınacaktır.

2023 ve SONRASI HESAP DÖNEMLERİNE İLİŞKİN OLARAK KAR DAĞITIMI ÜST SINIRI

Md. 4/4. fıkra	Bağımsız denetime tabi olsun veya olmasın tüm şirketlerde; dağıtılması öngörülen kâr payı tutarı , 213 sayılı Kanun hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi uygulanmış finansal tablolarda bulunan kâr dağıtımına konu kaynakların toplamını aşamaz.	Dağıtılacak kâr payı tutarı; VUK uyarınca düzeltilen bilançolardaki DAĞITILABİLİR KAYNAK TUTARI'nı aşamaz.
----------------	--	--

Bu açıklamalar çerçevesinde, Tebliğ'in 4. maddesinde bağımsız denetime tabi şirketlerin uyması gereken kurallar sıralanmıştır.

Madde 4/1 kapsamında, şirketlerin finansal tablolarını hazırlarken Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) kararlarına uygun şekilde, bağımsız denetimden geçmiş ve onaylanmış finansal tabloları esas almaları gerektiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, bağımsız denetime tabi bir şirket için geçerli olan finansal tablo, bağımsız denetimden geçmiş ve onaylanmış tablodur. Aynı maddenin son fıkrası olan Madde 4/4 kapsamında ise, her ne kadar TFRS'ye göre hazırlanmış ve denetimden geçmiş finansal tablolarda dağıtılabilir kâr görünse de bu tutarın VUK hükümleri çerçevesinde, enflasyon düzeltmesi uygulanmış yasal kayıtlarda yer alan kâr tutarını aşamayacağı açıkça ifade edilmiştir.

Bu düzenleme, şirketlerin yalnızca TFRS'ye göre görünen kâra dayanarak dağıtım yapmalarının önüne geçmekte; **VUK esaslı mali kayıtlar ile uyumu zorunlu kılmaktadır.**

2. Kâr Dağıtımına Esas Alınacak Finansal Tablolar

Kâr dağıtımı süreci; muhasebe, hukuk ve vergi sisteminin kesişiminde yer alan çok yönlü bir konudur. Özellikle bağımsız denetime tabi şirketlerde, TFRS'ye uygun hazırlanan mali tablolar esas alınmakla birlikte, bu kârın yasal defterlerde karşılığının bulunması da zorunludur.

Bağımsız denetime tabi şirketlerde, kâr dağıtımı için esas alınacak tablolar **TFRS'ye uygun olarak hazırlanmış ve bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolar**dır. Ancak bu tablolar tek başına bir dayanak teşkil etmemekte olup; dağıtılmak istenen kârın, aynı zamanda VUK esasına göre tutulan **yasal defterlerde de karşılığının bulunması** gerekir.

Bu yaklaşım, TTK'nın benimsediği **"çift kontrol mekanizması"** çerçevesinde değerlendirilir. Amaç hem ortakların menfaatlerini gözetmek hem de şirketin sermaye yapısını ve mali bütünlüğünü korumaktır. Bu çerçevede, yalnızca defter üzerinde kâr görünmesi değil, bu kârın dağıtım için yasal zeminde yer alması da şarttır.

3. Enflasyon Düzeltmesinin Etkisi

2023 yılı itibarıyla yeniden uygulamaya konulan **enflasyon düzeltmesi**, şirketlerin mali tablolarında önemli değişikliklere neden olmuştur. TFRS'ye göre düzenlenen finansal tablolar enflasyon etkisini yansıttığı için daha gerçekçi bir görünüm sunmakta, ancak bu düzeltmeler sonucunda oluşan **öz kaynak artışları/azalışları** VUK kayıtlarında genellikle karşılık bulmamaktadır.

Bu nedenle, TFRS'ye göre dönem kârı olarak görülen tutarlar, yasal defterlerde aynı şekilde yer almıyorsa, bu tutarların tamamının kâr dağıtımına konu edilmesi mümkün değildir. TTK Tebliğ Madde 4 ile getirilen sınırlandırma da bu doğrultudadır.

4. Uygulamada Örnek Bir Olay

Bir anonim şirketin 2024 yılına ait TFRS'ye uygun olarak hazırlanmış finansal tablolarında 5 milyon TL net dönem kârı yer almakta; buna karşılık VUK esasına göre tutulan yasal defterlerinde bu kâr 2 milyon TL olarak görülmektedir. Şirketin esas sözleşmesinde kâr dağıtımına ilişkin özel bir düzenleme de bulunmamaktadır.

Bu durumda, TTK m.88 ve Ticaret Bakanlığı'nın ilgili açıklamaları uyarınca şirket, TFRS esaslı finansal tablolarındaki 5 milyon TL'lik kârı esas alarak dağıtım kararı alabilir. Ancak **dağıtılması öngörülen tutarın VUK kayıtlarında da karşılığının olması gerekmektedir**. Dolayısıyla, şirket en fazla 2 milyon TL'lik kısmı dağıtabilir. Aksi durumda, TTK'nın öngördüğü sermayenin korunması ilkesi ihlal edilmiş olur.

5. Vergi Açısından Kâr Dağıtımı

Vergi mevzuatı açısından kâr dağıtımı, kurumlar vergisinin hesaplanıp tahakkuk ettirilmesinden sonra kalan tutar üzerinden gerçekleştirilir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus, **ticari kâr ile vergisel kârın örtüşmemesi durumudur**. Bu farklar; farklı amortisman yöntemleri, karşılık ayrılması, gider yazımı ve enflasyon düzeltmesi uygulamaları gibi nedenlerle ortaya çıkar.

Bu nedenle, vergisel anlamda kâr elde edilmiş olması, doğrudan bu kârın dağıtılabileceği anlamına gelmemektedir. Kâr dağıtımının hukuki geçerliliği açısından **TFRS'ye göre düzenlenmiş tablolar ile VUK esaslı defterlerin birlikte değerlendirilmesi** gereklidir.

Sonuç ve Değerlendirme

Kâr dağıtımında hangi finansal tablonun esas alınacağı, özellikle bağımsız denetime tabi şirketler için önemli bir belirsizlik yaratmaktadır. TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolar şirketin gerçek mali durumunu yansıtsa da dağıtım açısından yeterli değildir. **TTK Tebliğ Madde 4** ve ilgili tebliğ açıkça belirtmektedir ki, kâr dağıtımı yapılacaksa bu kârın **VUK esasına göre tutulan yasal kayıtlarda da karşılığı** bulunmalıdır.

Bu düzenleme, şirketlerin sadece TFRS kârına dayanarak kâr dağıtımı yapmalarını engellemekte; **VUK'a göre düzeltilmiş mali tablolarda yer alan dağıtılabılır kaynak tutarını aşmamayı** zorunlu kılmaktadır. Aksi takdirde, sermayenin korunması ilkesi zedelenebilir ve hukuki riskler doğabilir.

Bu nedenle şirketler, kâr dağıtımı kararlarını alırken **hem TFRS hem de VUK kayıtlarını birlikte değerlendirmeli**, özellikle

enflasyon düzeltmesinin etkilerini dikkate alarak hareket etmelidir. Muhasebe ve hukuk birimlerinin bu süreci yakından takip ederek üst yönetime doğru bilgi sunulmalıdır.

Şirketlerin kâr dağıtım planlarını doğru ve riskten uzak bir şekilde gerçekleştirebilmeleri için, bağımsız denetimden geçmiş mali tabloların mümkün olduğunca erken hazırlanması büyük önem taşımaktadır. Bu sayede, TFRS ve VUK esaslı kâr tutarları karşılaştırılarak dağıtılabılır kâr net olarak belirlenebilir ve yıl sonundaki belirsizliklerin önüne geçilmiş olur.

Ali Kartaş

Partner
Gümrük Ve Dış Ticaret Hizmetleri

ali.kartas@tr.gt.com

Trump ve Dünya Ülkelerinin Gümrük Vergileriyle İmtihanı

Gümrük kelime anlamı itibarıyla vergi manasına gelmektedir. Bir ülkenin vergi koyabilme ve tahsil edebilme gücü bağımsızlığının göstergesidir. Ülkeler çeşitli amaçlarla gümrük tarifeleri (uygulanacak verginin oranı) koyar veya kaldırır.

Dünya ticareti zaman zaman serbestleşirken zaman zaman korumacı eğilimler göstermektedir. Serbestleşme ve koruma genellikle gümrük tarifeleri ve tarife dışı önlemler (Ticaret politikası önlemleri) olmak üzere iki enstrümanla yönetilmektedir. (Asgari, siyasi ve benzeri diğer nedenler hariç tutulmuştur.)

Korumacılığın ilk yolu bir eşyaya gümrük tarifesini koymaktır. Gümrük tarifesini sonucu ödenecek vergiler direkt olarak eşyanın maliyetine girerek eşyanın ithalatını pahalılaştıracaktır. Fiyatı artan eşya, eşyaya olan talebi kısacak, kısılan talepte ithalatı azaltıcı sonuç doğuracaktır.

Ürüne ihtiyaç devam ettikçe ya da ürünün fiyatına göre talebin artacağına açık olduğu eşyalarda imalat maliyetleri, yatırım maliyetleri incelenmeye başlayarak üretime yönelik yatırımlar başlayacaktır. Yerli üreticiler tarafından yatırım kurgulanabileceği gibi, ilgili ülkeye satışları azalan ihracatçıların yerinde üretim yatırımı düşünmelerine de sebebiyet verebilecektir. Buda ülkeye dışardan yatırım çekilmesine neden olacaktır.

Trump öncesi dünya ülkelerinin uyguladığı gümrük vergileri incelendiğinde iki nedenden konan gümrük vergileri ön plana çıkmaktaydı.

- Gelişme yolundaki ülkeler bebek sanayileri korumak veya bir sanayinin kurulmasına teşvik etmek amacıyla gümrük vergisi uygulamaktaydılar.

- En az gelişmiş ülkeler ise daha çok devlete vergi geliri elde etmek için gümrük vergisi uygulamaktaydılar.
- Gelişmiş ülkeler ise genel olarak ya vergi uygulamamakta ya da düşük gümrük vergileri uygulamaktaydılar.

Ülkelerin vergi uygulamaları Dünya Ticaret Örgütü üyesi olan ülkeler için Dünya Ticaret Örgütü'nü kuran anlaşma ile, diğer ülkelerde ise ikili ve çok taraflı anlaşmalar, Ortak Pazar, Gümrük Birliği, ekonomik ve parasal birlik gibi entegrasyonlarla belirlenmekteydi.

Ticaretin rutin seyrini bozan sübvansiyon veya damping uygulamaları ise özel durumlar kabul edilerek telafi edici vergi ve anti damping vergisi ile karşılık bulmaktaydı.

Pandemi öncesi zamana kadar dünya ticareti, Dünya Ticaret Örgütü yönlendirmesinde liberalleşme serbestleşme eğilimleriyle ilerlemekteydi. Pandemiyle birlikte kopan tedarik zincirleri ve bozulan ekonomik göstergeler ülkeleri korumacı tedbirler almaya yönlendirdi. Maske ve dezenfektana dair yasaklar, ön izinler, kayıt belgeleri artan gümrük vergileri dünya genelinde birbirini izledi.

Ülkelerin kendi vatandaşlarını koruma güdüsüyle yapılan bu korumacı uygulamalar makul karşılanarak bir mütekabiliyet tepkisine veya bir ticaret savaşlarına sebebiyet vermedi. Nitekim her ülkede farklı olmakla beraber pandeminin azalmasıyla ve ortadan kalkmasıyla birlikte bu korumacı önlemlerin bir kısmı kaldırılırken bir kısmı uygulamada kalmaya mütekabiliyet almaksızın devam etti.

Trump gümrük vergileri ile ne amaçlıyor?

Eşya ithalatına gümrük vergisi koymak, ithalatını pahalılaştırır, talebi kısar, ithalatı azaltır, üretimi kârlı hale getirir, karlı ürün için yatırım yapılarak yerli üretim başlar ve ithalatçı ülkeyken, imalatçılığa hatta ihracatçı ülkelige geçilmiş olur. Yabancı sermaye çekilmiş olur. Yapılan yatırımlar nedeniyle işsizlik azalır, dışsal ekonomiler (Endüstriye hizmet eden lojistik, gümrük, kırtasiye, yemek vb.) gelişir. Bu ekonomilerde hem işsizliğin azalmasına hem devletlerin vergi geliri elde etmesine katkı verir.

Trump neyi es geçiyor?

Eşya ithalatına gümrük vergisi koymak, ithalatı pahalılaştıracığı için enflasyonist sonuç doğurur. Yüksek vergi miktarının cazibesi kaçakçılık yöntemlerine yönelimi arttırabilir. Ürünün tedarik zincirinde kopma ve bozulmalara sebebiyet verebilir. Yatırım yapılana kadar son kullanıcıların ürünlere yüksek fiyatlardan erişmesine sebep olur. Yatırımcılar yüksek vergi duvarlarının arkasına saklanarak fiyat ve teknoloji rekabetinden kaçınabilirler.

Eşya ithalatına gümrük vergisi koymak, mütekabiliyet (Uluslararası sözleşmelerden doğan karşılıklılık ilkesi) ilkesinin uygulanması sonuçlarını doğurabilir. Bu durum da vergi koyan ülke ihraç ürünlerinin pahalılaşmasına sebebiyet vereceğinden ilk vergi koyan ülkenin ihracatını düşürebilir, düşen ihracat üretimin kısılmasına, düşen üretim işçi çıkarmalarına, devletin vergi azalmalarına neden olabilir.

Trump ile dünya ticareti nereye evrilecek?

Trump bir vergi açıklıyor, sonra istişare edeceğini söylüyor, başlangıç tarihini öteliyor, iptal ediyor. Eğer açıklanan vergiler kalıcı olarak yürürlüğe girse ki bu aslında iktisadın temel teorilerinden biri olan mukayeseli üstünlük kuramının da rafa kalkması demek olacak, bu aslında Dünya Gümrük Örgütü'nü işlevsiz kılacak, ülkeler korumacı döneme girecek, her ülke kendi kendine yetmeye çalışacak. Üretmediklerini üretmeye başlayacak. Tabi teknolojisi, cevheri, şartları elverişli olursa. Bunun pozitif etkilerini görecek. Ama tüm ülkelerde ihracat düşüşleri yaşanacağından bununda negatif etkileri görülecek. Üretemeyen ülkeler ticaret açığı verecek.

Ülkeler yeni mütekabiliyet ve koruma yöntemleri geliştirecek ve taraflar uğradıkları zararları taşıyamaz noktasına geldiklerinde tekrar bir araya gelme zaruretleri oluşacak.

Ama Trump bir vergi açıklıyor, sonra istişare edeceğini söylüyor, başlangıç tarihini öteliyor, iptal ediyor.

Devlet ciddiyetinden uzak bu fiiller, aslında amacın vergi koymak değilde farklı istişarelere zemin hazırlamak olduğu hissi uyandırıyor.

Uluslararası ilişkilerin, ülkelerin çıkarlarına göre şekillendirildiğinin uluslararası diplomasi ile maskelenmeden yaşandığı günümüzde gümrük vergisi ile üretimi ve ticareti yönlendirmek mümkün olacak mı, ya da vergiler olacak mı ve bu vergiler uzun vadeli olabilecek mi? Cevabını bildiğimiz sorular geçmişte yaşadığımız tecrübelerle dair. Bu sefer sorular gelecekte.

Şükran Uçar

Partner
Vergi Hizmetleri

sukran.ucar@tr.gt.com

Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi Uygulaması ve Değerlendirmelerimiz

Bilindiği üzere, 02.08.2024 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 7524 sayılı Kanunla Kurumlar Vergisi Kanunu’na eklenen 32/C maddesi ile 2025 yılı I. Geçici Vergi döneminden itibaren geçerli olmak üzere “Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi” uygulaması getirilmiş ve Kurumlar Vergisi Kanunun

32 nci ve 32/A maddeleri hükümleri dikkate alınarak hesaplanan kurumlar vergisinin, indirim ve istisnalar düşülmeden önceki kurum kazancının %10’undan az olamayacağı belirtilmiştir.

Bu yazımızda asgari kurumlar vergisine ilişkin yasal çerçeve, 23 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile yapılan açıklamalar, geçmiş yıl zararlarının indirimi ile ilgili Danıştay’ın yürütmeyi durdurma kararı dikkate alınarak değerlendirmelerimize yer vereceğiz.

YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİNDE MÜKELLEFİYET VE UYGULANACAK DÖNEM

Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi uygulaması, 2025 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlara; özel hesap dönemine tabi olan kurumlar için ise 2025 takvim yılında başlayan özel hesap dönemi ve sonrası için geçerlidir.

Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi geçici vergi dönemleri için de uygulanacaktır. İlk uygulama 2025 yılı I. Geçici Vergi Döneminde yapılacaktır.

Mükellefler:

- Kurumlar Vergisi Kanunu’nda sayılan tüm kurumlar vergisi mükellefleri.
- Türkiye’de elde ettiği kazançları beyan eden dar mükellef kurumlar.
- Ayrıca, dar mükelleflerin tevkif suretiyle vergilendirilmiş kazançlarını ihtiyari beyan etmeleri halinde de uygulanır.

Asgari Kurumlar Vergisinin Uygulanmayacağı Durumlar:

- Kurumlar vergisinden muaf olan kurumlar.
- İlk defa faaliyete başlayan kurumlar için kuruluş tarihinden itibaren üç hesap dönemi boyunca uygulanmaz. Ancak Birleşme, devir, tür değişikliği, kısmi veya tam bölünme yoluyla kurulan kurumlar bu istisnadan yararlanamaz.
- Hasılat esaslı kazanç tespiti yapan kurumlar vergisi mükellefleri için uygulanmaz.

YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ HESAPLAMASI

Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen 32/C maddesindeki düzenlemeye göre;

- Öncelikle, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32 ve 32/A maddeleri hükümlerine göre kurumlar vergisi matrahı tespit edilerek normal kurumlar vergisi hesaplanacaktır.
- Eş zamanlı olarak, KVK'nun 32/C maddesi hükümlerine uygun şekilde yurt içi asgari kurumlar vergisi de hesaplanacaktır.
- Hesaplanan normal kurumlar vergisi ile yurt içi asgari kurumlar vergisi karşılaştırılarak, yüksek olan tutar beyan edilip ödenecektir.

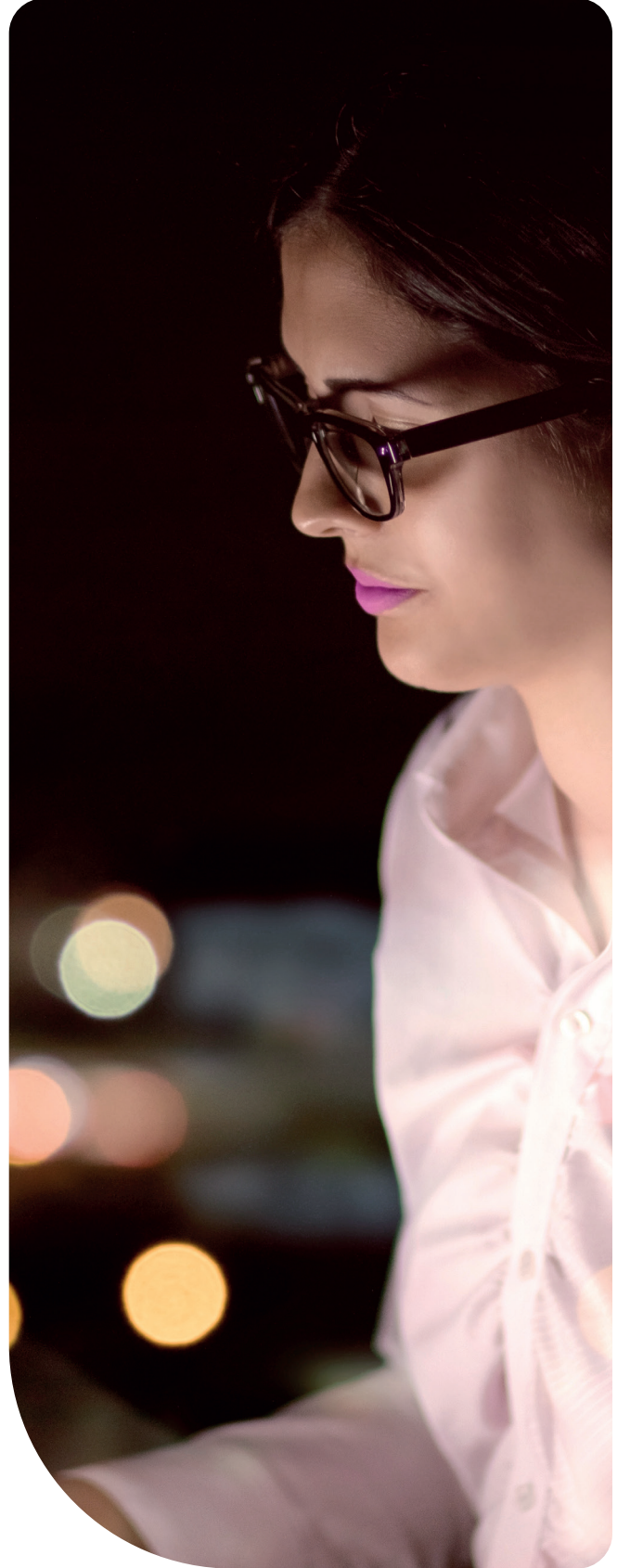
Yurt içi asgari kurumlar vergisi matrahına; ticari kâr veya zarara, kanunen kabul edilmeyen giderlerin ilavesi sonrası ulaşılan tutardan indirimine izin verilen istisna ve indirimlerin ve varsa geçmiş yıl zararlarının düşülmesi suretiyle ulaşılabilecektir. Ulaşılan matrahın %10'da alınarak asgari vergi hesaplanacak ve hesaplanacak tutardan varsa indirimine izin verilen tutarlar (alınmayan vergiler) sonrası karşılaştırmaya esas asgari vergi belirlenmiş olacaktır.

Karşılaştırmaya esas alınacak asgari kurumlar vergisinin tespitinde aşağıdaki tutarlar hesaplanan asgari kurumlar vergisinden indirilecektir.

- Borsa İstanbul Pay Piyasasında ilk defa en az %20 oranında halka arz edilen kurum kazançlarına uygulanan 2 puanlık indirim.
- İhracat kazançlarına uygulanan 5 puanlık indirim.
- Sanayi sicil belgesine sahip ve fiilen üretim faaliyetiyle iştigal eden kurumların üretim kazançlarına uygulanan 1 puanlık indirim sebebiyle alınmayan vergi.
- 2 Ağustos 2024 tarihinden önce Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan alınmış teşvik belgeleri kapsamında yatırım katkı tutarlarının kullanılması nedeniyle 32/A maddesi uyarınca alınmayan vergi.

Ayrıca hesaplanan asgari vergide de;

- Dönem içinde ödenen geçici vergilerle tevkifat yoluyla ödenmiş vergilerin mahsubu yapılabilecektir.
- Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 121. maddesi çerçevesinde uyumlu mükelleflere sağlanan vergi indirimi kullanılabilecektir.

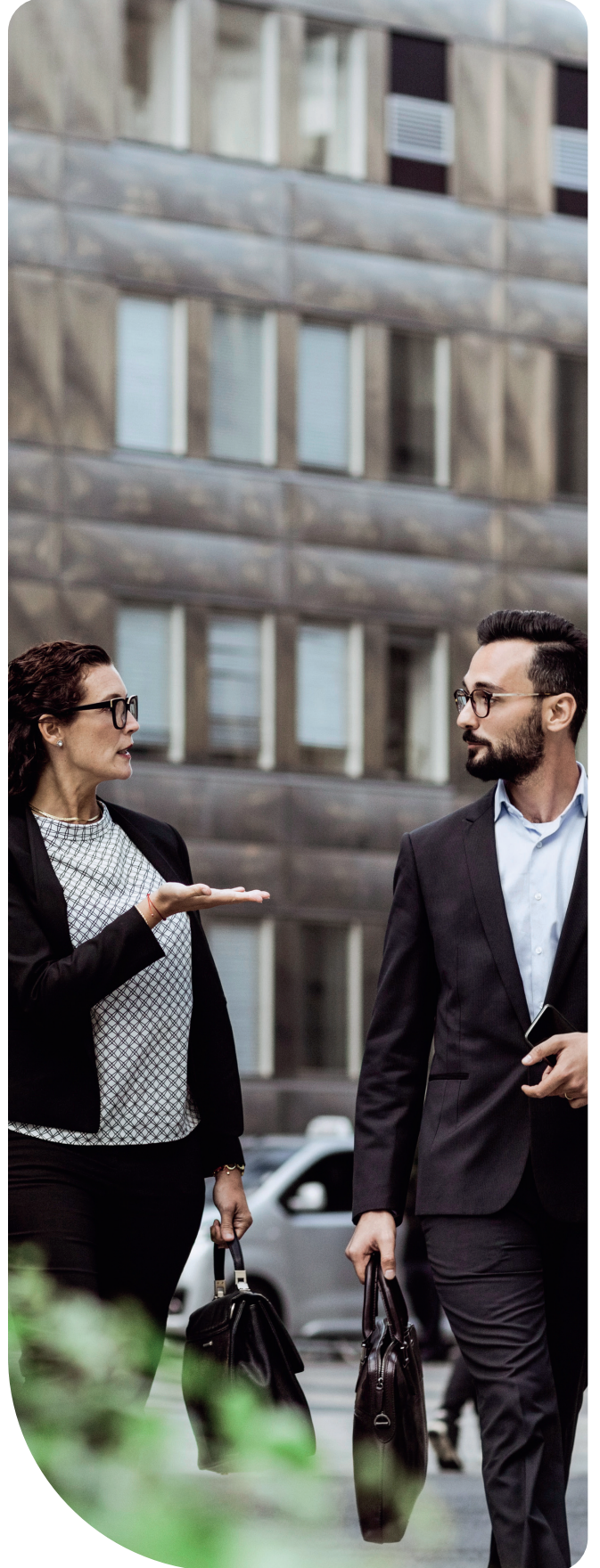
Asgari Kurumlar Vergisi Matrahına Ulaşılrken Dikkate Alınacak İstisna ve İndirimler

- İştirak kazançları istisnası (KVK m. 5/1-a),
- Emisyon primi kazancı istisnası (KVK m. 5/1-ç),
- Yatırım fon ve ortaklıklarının taşınmaz kazancı hariç kazanç istisnası (KVK m. 5/1-d),
- Risturn kazancı istisnası (KVK m. 5/1-i),
- Sat-kirala-geri al işlemlerine ilişkin kazanç istisnası (KVK m. 5/1-j),
- Varlık kiralama işlemlerinden elde edilen kazanç istisnası (KVK m. 5/1-k),
- Türk Uluslararası Gemi Siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden sağlanan kazanç istisnası (4490 sayılı Kanun m. 12),
- Serbest bölgelerde elde edilen kazanç istisnası (3218 sayılı Kanun geçici madde),
- Teknoloji geliştirme bölgelerinde elde edilen kazanç istisnası (4691 sayılı Kanun geçici madde 2),
- Ar-Ge ve tasarım indirimi (5746 sayılı Kanun m. 3 ve 3/A; 6550 sayılı Kanun geçici madde 1/c; KVK m. 10/1-a),
- Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarların indirimi (KVK m. 10/1-g),
- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna göre korumalı işyeri in-dirimi (KVK m. 10/1-h).

Bunun yanı sıra, kurumlar vergisi beyannamesinde “Diğer İndirimler” veya “Diğer İndirimler ve İstisnalar” satırlarında gösterilen, mahiyet itibarıyla doğrudan indirim veya istisna sayılmayan (örneğin; Türkiye Muhasebe Standartları ile Vergi Usul Kanunu değerlendirme farkları, örtülü sermaye işlemleri kaynaklı kur farkı gelirleri, kıdem tazminatı karşılığı iptalleri gibi) tutarlar üzerinden asgari kurumlar vergisi hesaplanmayacaktır.

Uluslararası Anlaşmalar Kapsamındaki İstisnalar

Türkiye’nin yürürlükte bulunan çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları uyarınca, vergilendirme hakkının diğer ülkede olduğu veya Türkiye’de istisna edilmesi gerektiği kazançlar, asgari kurumlar vergisi matrahına dahil edilmeyecektir. Aynı şekilde, yürürlükteki ikili veya çok taraflı uluslararası anlaşmalar gereği kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlar da kapsam dışında tutulacaktır.

Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi Hesaplamasında Düşülmeyen İstisna ve İndirimler

Yurt içi asgari kurumlar vergisi matrahının tespitinde aşağıda yer verilen istisna ve indirimlerin indirimine izin verilmemektedir.

- Yurt dışı iştirak kazançları istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-b)
- Yurt dışı iştirak hissesi satış kazancı istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-c)
- Yatırım fon ve ortaklığı kazancı istisnası (taşınmazlardan elde edilen kazançlar) (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-d)
- Taşınmaz, iştirak hisseleri ve fon satış kazancı istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-e)
- Bankalara, finansal kiralama veya finansman şirketlerine ya da TMSF'ye borçlu olanların taşınmaz veya iştirak hisselerinin satış kazancı istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-f)
- Yurt dışı şube kazançları istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-g)
- Yurt dışı inşaat, onarım, montaj ve teknik hizmetler kazanç istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-h)
- Eğitim ve öğretim kazanç istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/1-ı)
- Yabancı fon kazançlarının vergilendirilmesinde yönetici şirketlere ilişkin kazanç istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/A)
- Sınai mülkiyet hakları satış kazancı istisnası (5520 sayılı Kanun, Madde 5/B)
- Kur korumalı mevduat ve katılım hesaplarından elde edilen kazanç istisnası (5520 sayılı Kanun, Geçici Madde 14)
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında düzenlenen ürün senetlerinin elden çıkarılmasından doğan kazanç istisnası (193 sayılı Kanun, Geçici Madde 76)
- Araştırma altyapılarının Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlarda istisna (6550 sayılı Kanun, Geçici Madde 1/a)
- Sponsorluk harcamalarında indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-b)
- Bağış ve yardımlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-c)
- Eğitim ve sağlık tesisleri ile yurt inşaatlarına ilişkin bağış ve yardımlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-ç)
- Kültür ve turizm amaçlı bağış ve yardımlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-d)
- Cumhurbaşkanınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağışlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-e)

- Kızılay Derneği ile Yeşilay Cemiyetine yapılan nakdi bağış ve yardımlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-f)
- Yurt dışına verilen yazılım, mühendislik, eğitim ve sağlık hizmetleri kazanç indirimi (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-ğ)
- Nakdi sermaye artışından kaynaklanan faiz indirimi (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-ı)
- İstanbul Finans Merkezi Bölgesinde faaliyette bulunan kurumların elde ettiği kazançlarda indirim (5520 sayılı Kanun, Madde 10/1-i)
- Yatırım indirimi istisnası (193 sayılı Kanun, Mülga Madde 19, Geçici Madde 61 ve Geçici Madde 69)
- Teknogirişim sermaye desteği indirimi (5746 sayılı Kanun, Madde 3/5)
- Teknokent sermaye desteği indirimi (4691 sayılı Kanun, Geçici Madde 4)

Ayrıca, özel kanunlarla belirlenen bazı diğer istisnalar ve diğer indirimler de asgari kurumlar vergisi matrahından düşülmemektedir.

GEÇMİŞ YILDAN DEVREDEN MALİ ZARARLARIN YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİNE ETKİSİ

23 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde "Asgari vergi hesabında, geçmiş yıl zararlarının kurum kazancından düşülemeyeceği" belirtilmiştir.

Ancak Danıştay 3. Dairesi, 10/02/2025 tarihinde verdiği E:2024/5700 sayılı karar ile Tebliğ düzenlemesini durdurmuştur. Kararda; Kanunilik ilkesi gereği, matrah unsurlarını düzenleyen hükümlerin sadece kanunla getirilebileceği, kanunda yer almayan bir unsur (geçmiş yıl zararlarını düşmeme) Tebliğ ile getirmenin hukuka aykırı olduğu, verginin esas unsurlarını düzenleyen idari işlemlerin yargıca iptal edilebileceği belirtilmiştir.

Bu karar doğrultusunda geçmiş yıldan devreden mali zararlar asgari kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınabilecektir.

Öte yandan Gelir İdaresi Başkanlığı 14.04.2025 tarihli duyurusu ile 2025 yılı 1. Geçici Vergi Dönemine ilişkin olarak verilecek Kurum Geçici Vergi Beyannamesinde gerekli güncellemeleri yaptığını duyurmuş ve söz konusu Danıştay Kararını da dikkate alarak geçmiş yıl zararlarının yurt içi asgari kurum kazancından da düşülebileceğini belirtmiştir.

İNDİRİMLİ KURUMLAR VERGİSİNİN YURT İÇİ ASGARI KURUMLAR VERGİSİNE ETKİSİ

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Yurt İçi Asgari Kurumlar Vergisi düzenlemesinin yürürlüğe girdiği 02.8.2024 tarihinden önce düzenlenmiş yatırım teşvik belgeleri çerçevesinde hesaplanan yatırıma katkı tutarlarının kullanılması halinde, 32/A maddesi uyarınca tahsilinden vazgeçilen vergi tutarı, hesaplanan asgari kurumlar vergisinden indirilebilecektir. Ancak teşvik belgelerinde bu tarihten sonra gerçekleştirilen revizyonlarla artan katkı tutarları bu indirim hesabına konu edilemeyecek; aynı şekilde 02.08.2024 tarihinden itibaren (bu tarih dahil) alınan yeni teşvik belgeleri uyarınca tahsilinden vazgeçilen vergiler asgari kurumlar vergisinden dikkate alınamayacaktır.

Bu düzenleme mükellefler açısından yatırım teşvik sisteminin bazı avantajlarını kısıtladığı gibi, ayrıca uygulayıcılar

açısından yapılan düzenlemeler ile hesaplaması oldukça karışık bir hale getirilmiş indirimli kurumlar vergisinin hesabında ilave inceleme ve kontrol süreci doğurmuştur.

Düzenlemede yer verilen hususlara ilişkin örnek bir uygulamaya aşağıda yer verilmiştir.

Örnek Uygulama: (Y) A.Ş.'nin 2025 hesap dönemine ilişkin ticari bilanço kârı 10.000.000 TL, kanunen kabul edilmeyen gideri 2.500.000 TL'dir. Kurum 02.8.2024 tarihinden önce düzenlenmiş yatırım teşvik belgesi kapsamında 1.000.000 TL kazanç elde etmiştir. (İndirimli vergi oranı %5'tir)

İştirak hissesi satış kazanç istisnası 3.000.000 TL, 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indirim 2.000.000 TL, bu dönem hesaplanan nakdi sermaye indirimi ise 1.200.000 TL'dir. Ayrıca kurumun 4.000.000 TL indirimi mümkün devreden mali zararı bulunmaktadır.

Buna göre, anılan kurumun 2025 yılında ödemesi gereken kurumlar vergisi aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Açıklama	Kurumlar Vergisi (TL)	Asgari Kurumlar Vergisi (TL)
Ticari bilanço kârı (a)	10.000.000	10.000.000
Kanunen Kabul Edilmeyen Gider (KKEG) (b)	2.500.000	2.500.000
Zarar Olsa Dahi İndirilecek İstisna ve İndirimler (c)	3.000.000	-
İştirak Hissesi Satış Kazanç İstisnası	3.000.000	-
Geçmiş Yıl Zararları (d)	4.000.000	4.000.000
Kazancın Bulunması Halinde İndirim ve İstisnalar (e)	3.200.000	2.000.000
Ar-Ge İndirimi	2.000.000	2.000.000
Nakdi Sermaye İndirimi	1.200.000	-
Kurumlar Vergisi Matrahı (f) =(a+b-c-d-e)	2.300.000	6.500.000
YTB Kapsamında Elde Edilen Kazanç (g)	1.000.000	
Genel Oran Göre Hesaplanan Vergi = (f)- (g)*0,25	[(f)-(g) x %25] 325.000	(6.500.000 x %10) 650.000
YTB Kapsamındaki Kazanç Üzerinden İndirimli Ödenecek Vergi = (g) * 0,05	50.000	
YTB Kapsamındaki Kazanç Nedeniyle Ödenmeyecek Vergi Tutarı = (g) *0,20	200.000	200.000
Hesaplanan Vergi	375.000	450.000
Ödenecek Kurumlar Vergisi	450.000 TL	

Bu örnekte (Y) A.Ş.'nin, 650.000 TL olarak hesaplanan asgari kurumlar vergisinden, 32/A maddesi kapsamında teşvik belgesine göre alınmayan 200.000 TL verginin düşülmesi neticesinde asgari kurumlar vergisi 450.000TL

hesaplanmıştır. Bu tutar (Y) A.Ş.'nin, beyanına göre 375.000 TL olarak hesaplanan kurumlar vergisinden yüksek olduğundan, kurumlar vergisi 450.000 TL olarak ödenecektir.

YATIRIM FON VE ORTAKLIKLARINDA YURT İÇİ ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ UYGULAMASI

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-d bendinde sayılan yatırım fon ve ortaklıklarının istisna kapsamında taşınmazlarından elde ettikleri kazançları, asgari kurumlar vergisinin kapsamına alınmış olup, söz konusu fon ve ortaklıklar taşınmazlarından sağladıkları kazançları üzerinden, istisna uygulamasından yararlanırsalar dahi, %10 oranında asgari kurumlar vergisi ödemekle yükümlü hale gelmişlerdir.

Buna göre yatırım fon ve ortaklıklarının, ticari mal niteliğinde olanlar da dahil olmak üzere, sahip oldukları taşınmazlardan elde ettikleri kazançlar (örneğin, taşınmaz alım-satım kazançları, kira gelirleri, taşınmaza dayalı hakların devri ve temlik ile elde edilen kazançlar, inşaat projelerinden elde edilen gelirler ve taşınmaz işletme gelirleri gibi doğrudan taşınmazlardan elde ettikleri kazançlar) asgari kurumlar vergisi matrahının hesaplanmasında dikkate alınması gerekmektedir.

Örnek uygulama; (G) Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin 2025 hesap dönemine ilişkin ticari bilanço kârı 5.000.000 TL olup bu kazancın tamamı KVK 5/1-d kapsamında istisna şartlarını sağladığından kurumlar vergisinden istisna edilmiştir. Ancak söz konusu kazancın 3.000.000 TL'si taşınmazlardan elde edilen satış ve kira gelirlerinden oluştuğunu varsayarsak, istisnaya konu kazançlar taşınmaz dışındaki gelirler (2.000.000 TL) ve taşınmaz kaynaklı gelirler (3.000.000 TL) olacaktır. Bu durumda yalnızca taşınmaz gelirlerine isabet eden kısım asgari matrah olarak dikkate alınarak %10 oranında vergilendirilecektir. Sonuç olarak, kurumlar vergisi istisna nedeniyle hesaplanmamasına rağmen, asgari kurumlar vergisi kapsamında 300.000 TL vergi ödenmesi gerekecektir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

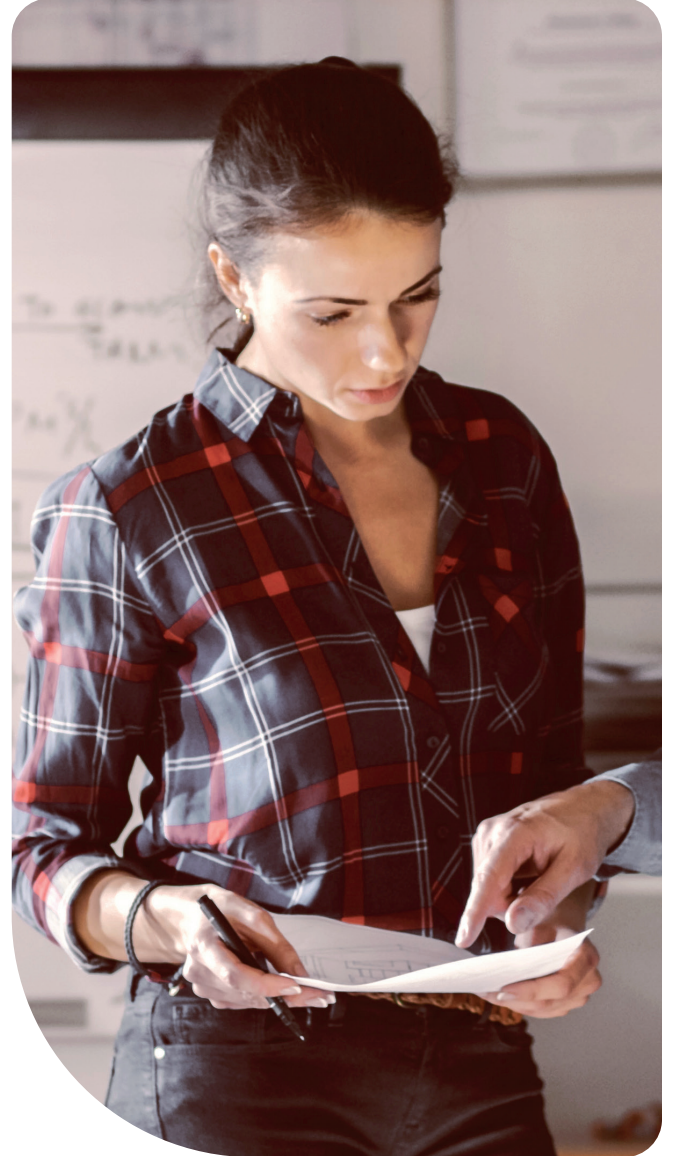
Yurt içi asgari kurumlar vergisi uygulamasının yürürlüğe girmesi vergi sisteminin etkinliğini artırma yönünde önemli bir adım olarak görülse de aşağıda da tekrar yer verdiğimiz gibi çok sayıda belirsizlik ve tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Geçmiş yıl zararlarının asgari kurumlar vergisinden dikkate alınmayacağı hususu oldukça tartışılmış ancak Danıştay'ın yürütmeyi durdurma kararı ile bu konu çözülmüştür. 02.08.2024 tarihinden sonra (bu tarih dahil) alınmış yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki yatırıma katkı tutarlarının, asgari vergiden düşülemeyeceğine ilişkin düzenleme yapılmış olması da aynı ekonomik faaliyeti gerçekleştiren ancak farklı tarihlerde teşvik belgesi alan mükellefler arasında yararlanılan teşviği kısıtlayarak eşitsizlik yaratması ve aynı

zamanda uygulayıcılar açısından indirilecek teşvik tutarının hesaplanması açısından ilave yük ve zorluklar getirmesi söz konusu olmaktadır.

Yine fonlara ilişkin taşınmazlardan kaynaklı istisna kazançların asgari vergiye tabi olması da fonlara ilişkin yapılan diğer vergi düzenlemeleri de dikkate alındığında, fonlara olan yatırımcı talebini olumsuz etkilemesi söz konusu olabilecektir.

Kaynaklar

- 5520 Sayılı Kanun
- 23 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği
- Danıştay 3. Dairesi 10/02/2025 tarihli ve E: 2024/5700 sayılı Kararı
- Gelir İdaresi Başkanlığı 14.04.2025 tarihli duyurusu

Fatih Güven

Partner
Vergi Hizmetleri

fatih.guven@tr.gt.com

2025 / 1

Yayımlanmış Özelgeler Yönetici Özetleri

GELİR VERGİSİ KANUNU

Kaldıraçlı alım satım işlemlerinde tevkifat matrahının nasıl belirleneceği hakkında 27/01/2025 tarih ve E-62030549-120-136762 Sayılı Özelge

“...kâr veya zararın yabancı para cinsinden hesaplandığı kaldıraçlı işlemlerde (döviz/döviz pariteli işlemler vb.) tevkifat matrahının tespitinde kur farkının dikkate alınmaması, yabancı para cinsinden hesaplanan kazanç tutarının pozisyonun kapatıldığı tarihteki Türk lirası karşılığının tevkifat matrahı olarak dikkate alınması gerekmektedir. İşlemin zararlı sonuçlanması durumunda ise, zarar tutarının geçici 67 nci maddenin ilgili hükümleri çerçevesinde takvim yılı aşılmamak kaydıyla aynı tür işlemlerden doğan karlardan mahsup edilmesi gerektiği tabiidir.”

İdare ilgili özelge ile yabancı para cinsinden kaldıraçlı işlemlerde tevkifat matrahının tespitinde kur farklarının dikkate alınmayacağı, pozisyonun kapama tarihindeki net kazanç tutarının Türk Lirası karşılığının tevkifat matrahını oluşturacağı açıklamaktadır.

DAMGA VERGİSİ KANUNU

Lisans Sözleşmesi başlıklı kağıda uygulanacak damga vergisi oranı hakkındaki 05/02/2025 tarih ve E-90792880-155[DMG1-679]-74330 Sayılı Özelge

“Genel Müdürlüğünüz ile ... Yapımcılık ve Dağıtımçılık arasında ... tarihinde imzalanan “Lisans Sözleşmesi” başlıklı kağıdın, yerli ve yabancı firma yapımlarının lisans haklarının belirli süreliğine Genel Müdürlüğünüze lisanslanmasına ilişkin olduğu, mahiyeti itibarıyla lisans haklarının belli süre ile kullanılması amacıyla düzenlendiği dikkate alındığında, lisans bedeli olarak belirlenen toplam tutar üzerinden 488 sayılı Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I/A-2 fıkrasına göre nispi damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.”

İlgili özelgede lisans sözleşmesi olarak adlandırılan ancak lisans haklarının kullanım süresinin belirlendiği sözleşmeye ilişkin damga vergisinin kira sözleşmelerine ilişkin oran olan binde 1,89 üzerinden hesaplanması gerektiği açıklanmaktadır.

Deniz dibi tarama ve dökü işleri sözleşmesinin damga vergisi boyutuna ilişkin 03/02/2025 tarih ve E-97895701-155[2024/208]-169751 Sayılı Özelge

İlgili özelgede yeni satın alınacak olan yüzer havuzun tersaneye yerleştirileceği alana ilişkin deniz dibi tarama hizmeti alımının yapılacağı ve söz konusu deniz dibi taraması işinin, havuzun yerleştirileceği alanın havuz yerleşimine

uygun hale getirilmesi amacıyla yapılan deniz derinliği seviyesinin artırılması ve deniz dibinin temizlenmesi işinden oluşması durumunda damga vergisinin istisna olup olmadığı sorulmaktadır.

“Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, Şirketiniz ile ... arasında düzenlenen ... tarihli sözleşmeye konu işin, her türlü gemi, yat ve diğer su araçlarının alım, satımı, inşası, yenileme ve dönüşümü ile bakım ve onarımına ilişkin olmayıp, Park Tersanesinin tarama alanlarında deniz dibi derinliğinin artırılması ve deniz dibinin temizlenmesi işi olduğu dikkate alındığında, söz konusu sözleşmeye 488 sayılı Kanuna ekli (2) sayılı tablonun IV/49 fıkrası ve 4490 sayılı Kanunun 12 nci maddesi kapsamında değerlendirilmesi ve damga vergisi istisnası uygulanması mümkün değildir.”

İdare, park tersanesinin tarama alanlarında deniz dibi derinliğinin artırılması ve deniz dibinin temizlenmesi işini her türlü gemi, yat ve diğer su araçlarının alım, satımı, inşası,

yenileme ve dönüşümü ile bakım ve onarımı kapsamında değerlendirmemiş ve damga vergisi istisnasından faydalanılamayacağını açıklamıştır.

Kira sözleşmesine istinaden düzenlenen ek protokolün damga vergisi matrahının belirlenmesine ilişkin 03/02/2025 tarih ve E-97895701-155[2024/203]-168463 Sayılı Özelge

Kira bedelinin artırılması ve kira süresinin uzatılacağına ilişkin düzenlenen ek protokolde damga vergisinin nasıl hesaplanacağına ilişkin idarenin görüşü sorulmaktadır.

“... tarihinde düzenlenen asıl kira sözleşmesinin 1 yıl süreli olduğu, sözleşmede her yıl düzenlenen protokollerle kira süresinin bir yıl uzatılacağına belirtildiği hususu dikkate alındığında, kira sözleşmesinin süresinin uzatılmasına ilişkin olarak ... tarihinde düzenlenen ek protokolün, uzatılan süre ve belirlenen aylık kira bedeline göre bulunacak tutar üzerinden Kanuna ekli (1) sayılı tablonun I/A-2 fıkrasına göre nispi damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.”

İlgili özelgede idare, ek protokolün süre uzatımı ve aylık kira bedelini içermesi nedeniyle kira sözleşmeleri için öngörülen damga vergisi oranı olan binde 1,89 üzerinden damga vergisi hesaplanması gerektiğini belirtmektedir.

HARÇLAR KANUNU

Gayrimenkul Satış Vaadi Sözleşmelerinin Tapuya Şerhinde ve Sözleşmelere Konu Taşınmazların Satışında 7269 Sayılı Kanun Kapsamında Harç İstisnası Uygulanıp Uygulanmayacağı Hakkındaki 05/02/2025 Tarih ve E-97895701-140.04.01[2024/245]-177114 Sayılı Özelge

“..Bu itibarla, Bankanız çalışanlarının lojman ihtiyacının karşılanmasına yönelik ... ili, ... ilçesi, ... Mahallesinde yaptırılacak olan 66 adet taşınmaza ilişkin olarak ... Noterliğinde düzenlenen .../.../... tarih ve ... sayılı Düzenleme Şeklinde Taşınmaz Satış Vaadi Sözleşmesinin tapu kütüğüne şerhi ile sözleşmeye konu gayrimenkullerin Bankanıza satışı işlemlerinin 7269 sayılı Kanunun 42 nci maddesi uyarınca harçtan istisna tutulması mümkün bulunmamaktadır.”

7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun uyarınca taşınmaz malların alım, satım, ipotek, tapu kadastro işlemleri, yeniden inşa edilecek veya onarılacaklarla ilgili ihale, sözleşme, ruhsatname ve sair işlemlerin ve 7269 sayılı Kanundan faydalanacakların verecekleri beyanname, taahhütname ve yapacakları sözleşmelerin her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır. Ancak ilgi muaflık

hak sahibi olduğu belgelenmiş kişiler için düzenlenmiştir. İdare ilgili özelgede bankanın hak sahipliği belgesinin bulunmaması nedeniyle banka çalışanlarının lojman ihtiyacının karşılanmasına yönelik yaptırılacak olan 66 adet taşınmaza ilişkin noterde düzenlenen taşınmaz satış vaadi sözleşmesinin tapu kütüğüne şerhi ve satışının harçtan istisna tutulamayacağını belirtmektedir.

Otopark ihtiyacı için belediyeye ödenecek tutara ilişkin taahhütnamenin 6306 sayılı Kanun kapsamında noter harcından istisna olup olmadığı Hakkındaki 04/02/2025 Tarih ve E-97895701-140.04.01[2024.248]-175525 Sayılı Özelge

“...Bu itibarla, 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı olan taşınmazın bulunduğu parselde karşılanamayan otopark ihtiyacı için belediyeye ödenecek tutara ilişkin olarak ilgili mevzuatı uyarınca düzenlendiği anlaşılan söz konusu taahhütnamenin, 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapının dönüşümüne ilişkin olarak bu Kanun uyarınca düzenlenen bir kağıt olmadığı dikkate alındığında, söz konusu taahhütnameye ilişkin olarak noterde yapılacak işlemin anılan Kanun uyarınca noter harcından istisna tutulması mümkün değildir.”

Özelge ile 6306 sayılı Kanun kapsamında riskli yapı olduğuna dair tapu kaydına şerh konulan taşınmazın 2 adet otopark ihtiyacı için söz konusu parselde karşılanamayan otopark bedeline ilişkin düzenlenen taahhütnameden noter harcı alınıp alınmayacağı hususunda görüş talep edilmektedir. İstanbul Defterdarlığı tarafından otopark ihtiyacı

için belediyeye ödenecek tutara ilişkin düzenlenen taahhütnamenin Otopark Yönetmeliği kapsamında düzenlenmesi ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca düzenlenen bir kağıt olmaması nedeniyle noter harcından istisna olmadığına dair görüş verilmiştir.

Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesine İstinaden Düzenlenen Opsiyon Hakkı Sözleşmesi Kapsamında Taşınmaz Devir İşlemlerinde Tapu Harcı Uygulanıp Uygulanmayacağına İlişkin 31/01/2025 Tarih ve E-97895701-140.04.01[2024.284]-158221 Sayılı Özelge

“...5411 sayılı Kanunun geçici 32 nci maddesinin yedinci fıkrasında, bu fıkra da yer alan istisnaların, alacaklı kuruluşların Çerçeve Anlaşmaları ve bu Anlaşmalar kapsamında düzenlenen Sözleşmeler kapsamındaki işlemleri dolayısıyla doğrudan veya dolaylı edindikleri varlıkları ve teminatları, alacaklı kuruluşların kendi aralarında veya borçluya devri hariç, elden çıkardıkları hâllerde uygulanmayacağına hükme bağlandığı dikkate alındığında, ... A.Ş.’nin .../.../... tarihli “Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi” kapsamında edindiği taşınmazların .../.../... tarihinde imzalanan “Opsiyon Hakkı Sözleşmesi”ne istinaden Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesinde borçlu olarak belirtilen ... A.Ş.’ye devredilmesine ilişkin işlemlerin 5411 sayılı Kanunun geçici 32 nci maddesi kapsamında harçtan istisna tutulması mümkün bulunmakta olup, söz konusu taşınmazların kanunda yer alan borçlu tanımına girmeyen ve “Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi”nde borçlu olarak belirtilmeyen müteselsil kefil ...’e devri işlemlerinin ise harçtan istisna tutulması mümkün değildir.”

Özelge ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun geçici 32 nci maddesi ile Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesine istinaden kapsamında alacaklı bankaya devredilen taşınmazların, Opsiyon Hakkı Sözleşmesi kapsamında borçlu olarak belirtilenler ile borçlu olarak belirtilmeyen müteselsil kefile devrinin tapu harcı istisnasına tabi olup olmadığı hususunda görüş talep edilmiştir. Cevaben

İstanbul Defterdarlığı; Opsiyon hakkı sözleşmesine istinaden Finansal Yeniden Yapılandırma Sözleşmesi kapsamında yapılan taşınmaz devir işlemleri harçtan istisna olacağı ancak sözleşmede borçlu sıfatına haiz olmayan müteselsil kefile yapılan devirlerin istisna kapsamına girmeyeceğini belirtmektedir.

Grant Thornton

www.grantthornton.com.tr

OFİSLERİMİZ

İSTANBUL

Reşit Paşa Mahallesi
Park Plaza, Eski Büyükdere
Caddesi, No:14 K:10
Maslak/Sarıyer

T : 0 212 373 00 00
F : 0 212 291 77 97

ANKARA

Ufuk Üniversitesi Cad.
Fariya Business Center
No:8 Kat:11 D: 53-54
Çukurambar/Ankara

T : 0 312 219 16 50
F : 0 312 219 16 60

İZMİR

Akdeniz Mahallesi
1353. Sokak No:2
Armesa İş Merkezi K: 3/32
Konak/İzmir

T : 0 232 489 78 48
F : 0 232 489 78 48

BURSA

23 Nisan Mahallesi
Ata Bulvarı, Meriç
Plaza Sitesi No:15/10
Nilüfer/Bursa

T : 0 224 249 53 70
F : 0 224 249 53 76

© 2025 Grant Thornton Türkiye. Tüm hakları saklıdır.
Bu yayında geçen "Grant Thornton", Grant Thornton üye firmalarının bağlı bulunduğu ve çatısı altında denetim, vergi ve danışmanlık hizmetleri verdikleri markaya işaret etmektedir. Grant Thornton Türkiye, Grant Thornton International Ltd (GTIL) üye kuruluşudur. GTIL ve üye firmalar dünya çapında bir ortaklık değildir. GTIL ve üye firmalar, kendi başlarına, bağımsız yasal kuruluşlardır. Hizmetler, üye firmalar tarafından sağlanır. GTIL herhangi bir müşteriye hizmet sunmaz. GTIL ve üye firmalar birbirlerinden sorumlu değildir.